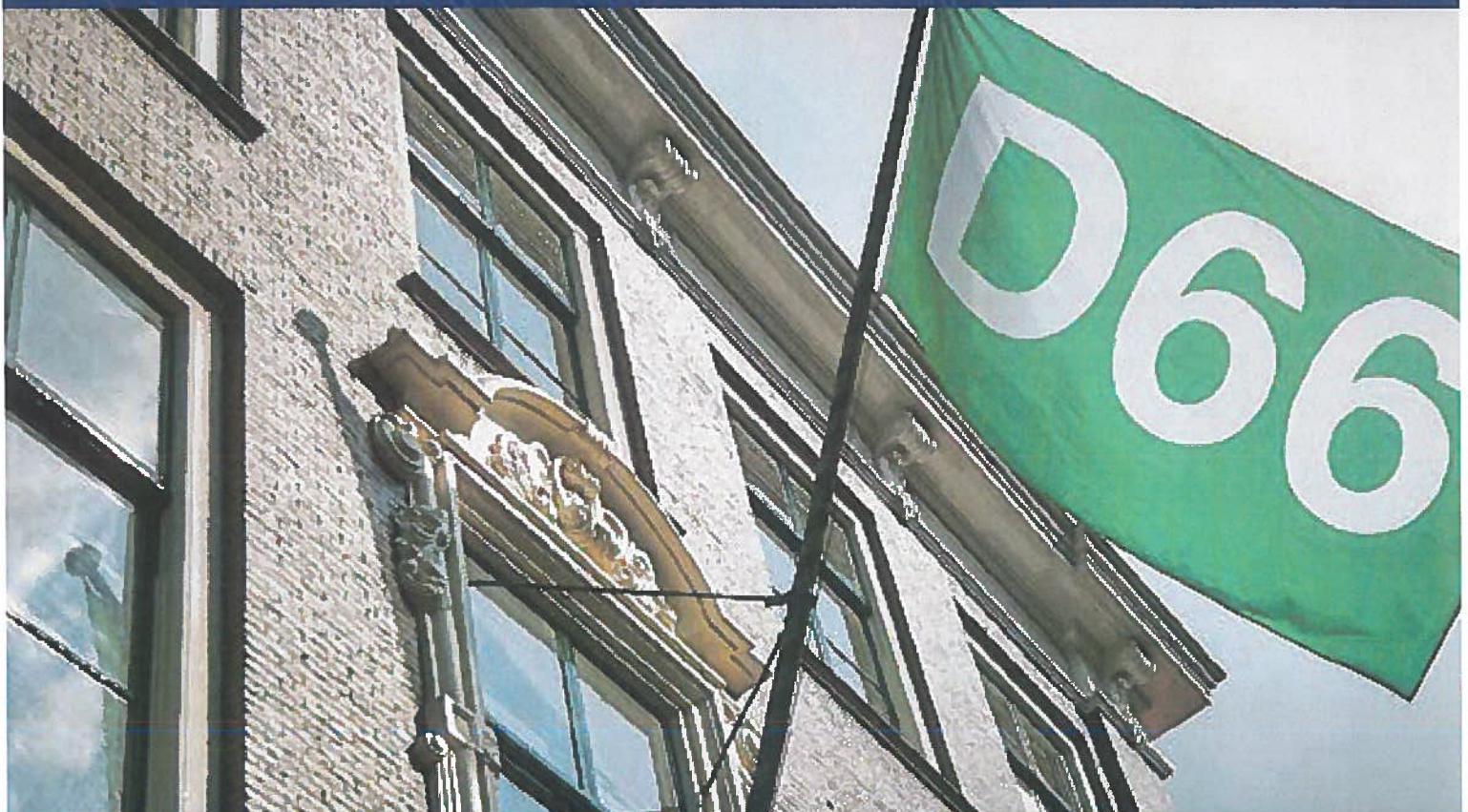

Jaarverslag 2019

Vereniging Politieke Partij Democraten 66

D66

Voor de toekomst

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag	2
2. Terugblik op 2019	3
3. Financiële uitkomsten 2019	4
3.1 <i>Landelijke vereniging</i>	4
3.2 <i>Afdelingen en regio's</i>	5
3.3 <i>Consolidatie</i>	6
4. Begroting 2020	7
5. Balans per 31 december 2019	8
6. Staat van baten en lasten	9
7. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat	10
8. Toelichting op de balans	12
8.1 <i>Vaste activa</i>	12
8.2 <i>Vlottende activa</i>	13
8.3 <i>Eigen vermogen</i>	15
8.4 <i>Voorzieningen</i>	15
8.5 <i>Kortlopende schulden</i>	16
8.6 <i>Niet uit de balans blijkende verplichtingen</i>	17
9. Toelichting op de staat van baten en lasten	18
9.1 <i>Inkomsten</i>	18
9.2 <i>Indirecte kosten</i>	20
9.3 <i>Directe kosten</i>	23
9.4 <i>Financiële baten en lasten</i>	26
10. Overige toelichting	27
11. Ondertekening	28
12. Overige gegevens	29
Bestemming resultaat	29
Aantal leden	29
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	30

1. Bestuursverslag

Met genoegen biedt het Landelijk Bestuur u de jaarrekening en het jaarverslag over 2019 aan. Deze is door de Financiële Commissie voorzien van een positief advies en door de externe accountant voorzien van een goedkeurende verklaring.

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66, gevestigd Lange Houtstraat 11 te 's Gravenhage is in 1966 opgericht. De vereniging stelt zich als sociaal-liberale partij ten doel politiek te bedrijven waarin de mens centraal staat. Het partijbestuur bestaat uit de volgende personen:

Anne-Marie Spierings	Voorzitter
Aletta Hekker	Politiek secretaris & vice-voorzitter
Tjeerd Dierckxsens	Internationaal secretaris
Thomas Hermans	Bestuurslid communicatie & campagne
Rob Meijer	Penningmeester
Wietske Veltman	Bestuurslid vereniging & opleidingen

2. Terugblik op 2019

Het eerste deel van 2019 stond in het teken van verkiezingen, die van de Provinciale Staten en daarmee voor de Eerste Kamer, en voor de leden van Europees Parlement. Verkiezingen en de bijbehorende campagnes vragen veel van de vereniging: veel leden hebben een bijdrage geleverd, van lijstadvies en training tot een extra donatie of deur-tot-deur campagne voeren. Met als resultaat dat D66 op elk niveau stevig vertegenwoordigd blijft.

Maar er gebeurde veel meer in 2019. D66 heeft een groot opleidingsaanbod, dat uiteenloopt van lokale bijeenkomsten voor nieuwe leden tot aan landelijke trainingsdagen voor Tweede Kamer kandidaten. Om dit hele aanbod samen te brengen, structuur te bieden en het opleidingsaanbod toegankelijk te maken voor alle leden en zelfs niet-leden is de D66 Academie ingesteld.

De ontwikkeling van het gedachtegoed heeft zoals ieder jaar prominent aandacht gekregen. In samenwerking met de Mr. Hans van Mierlostichting zijn vele publicaties over uiteenlopende onderwerpen opgeleverd, zoals kansengelijkheid en robotisering. En door het hele land zijn bijeenkomsten en evenementen georganiseerd om het sociaal-liberalisme onder de aandacht te brengen. Denk hierbij aan de drukbezochte Marchantlezing van Yascha Mounk over democratie. Ook zijn veel leden en (thema-)afdelingen betrokken bij het nieuw te schrijven verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen.

De halfjaarlijkse landelijke congressen zijn qua programma-opzet veranderd en daarmee spreken we een bredere groep leden aan en is er tegelijkertijd meer ruimte voor inhoudelijke discussie. Tijdens het najaarscongres zijn veel HR wijzigingen besproken waaronder het maximeren van het aantal zittingstermijnen voor politici, en zijn de profielen voor kandidaat-Tweede Kamerleden en de lijsttrekker vastgesteld. Ook is er uitgebreid gesproken over de partijfinanciën en hoe we die toekomstbestendig kunnen houden. Een vervolg op die bespreking volgt op latere congressen.

Naast de voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen is er ook veel aandacht voor de Gemeenteraadsverkiezingen in 2021. Er is begonnen met het samenstellen van een handboek dat beschikbaar komt voor lokale afdelingen, en veel afdelingen zijn al gestart met bijvoorbeeld scouting en opleiding. Ledenwerving en continue campagne hebben voortdurend de aandacht.

Internationaal heeft D66 vooral ingezet op kennisuitwisseling en training in de grensregio van de EU en Noord-Afrika en het Midden-Oosten. En na de Europese verkiezingen is extra ingezet op de hernieuwde samenwerking met de zusterpartijen in de Renew (voorheen Alde) fractie.

Het landelijk bureau is verhuisd naar een locatie die veel meer te bieden heeft voor leden en afdelingen: een verenigingshuis waar het afgelopen jaar al veel trainingen en bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. De Jonge Democraten hebben een eigen unit binnen hetzelfde pand. Achter de schermen is gewerkt aan een nieuw CRM-systeem waarmee de vereniging de komende jaren weer vooruit kan. MijnD66 is tegelijkertijd vernieuwd en wordt de komende tijd doorontwikkeld.

Het Landelijk Bestuur heeft na een efficiënt governance-project gekozen voor een kleiner bestuur en meer besturen op hoofdlijnen. De komende periode wordt dat geëvalueerd.

Financieel staat de partij en de vereniging er goed voor. Door spaarzaam te zijn en kritisch te letten op waar het geld aan wordt besteed is D66 goed voorbereid op de toekomst.

3. Financiële uitkomsten 2019

3.1 Landelijke vereniging

De landelijke vereniging sluit het jaar af met een positief resultaat van €878.617; €94.579 hoger dan begroot. Er is campagne gevoerd voor de Provinciale Staten en voor het Europees Parlement. Een deel van de inkomsten met betrekking tot de campagne is in 2018 verantwoord.

Staat van baten en lasten 2019 - D66					
€	Landelijke vereniging		Verkiezingen		D66
	Begroting	Werkelijk	PS	EP	Werkelijk
Contributies	2.128.000	2.338.509	-	-	2.338.509
Subsidie	1.285.000	1.372.000	-	-	1.372.000
Overige inkomsten	504.000	377.076	106.708	3.650	487.434
Inkomsten	3.917.000	4.087.585	106.708	3.650	4.197.943
Indirecte verenigingslasten	2.179.862	2.150.425	-	-	2.150.425
Verenigingsactiviteiten	369.500	320.639	-	-	320.639
Communicatie	314.200	495.463	782.455	410.425	1.688.342
Overige directe kosten	269.400	242.698	-	-	242.698
Lasten	3.132.962	3.209.226	782.455	410.425	4.402.105
Resultaat excl. financiële baten en lasten	784.038	878.359	-675.747	-406.775	-204.162
Rente (positief is inkomsten)	-	257	-	-	257
Resultaat	784.038	878.617	-675.747	-406.775	-203.905

Het aantal leden is over 2019 met 5,7% gedaald tot 24.955 geregistreerde leden per 31 december 2019.

De afdrachten van landelijke en Europese politiek vertegenwoordigers zijn volgens begroting en afdrachtenregeling 2019 gerealiseerd.

Staat van baten en lasten - D66			
€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Contributies	2.128.000	2.338.509	2.647.474
Subsidie	1.285.000	1.372.000	1.342.833
Overige inkomsten	763.532	487.434	819.863
Inkomsten	4.176.532	4.197.943	4.810.170
Indirecte kosten	2.179.862	2.150.425	2.254.569
Verenigingsactiviteiten	369.500	320.639	333.429
Communicatie	1.573.725	1.688.342	1.693.133
Overige directe kosten	269.400	242.698	196.697
Lasten	4.392.487	4.402.105	4.477.828
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	-215.955	-204.162	332.342
Rente	-	257	-
Resultaat	-215.955	-203.905	332.342

Alle baten en lasten worden in paragraaf 8 verder toegelicht.

Op 31 december 2019 bedraagt de Bestemmingsreserve verkiezingen €1.246.343 en de Algemene reserve €1.005.244. De Algemene reserve wordt aangewend voor alles wat geen betrekking heeft op de Bestemmingsreserve en staat geheel ter vrije beschikking aan de activiteiten die niet geformuleerd zijn voor de Bestemmingsreserve.

3.2 Afdelingen en regio's

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66 bestaat uit één rechtspersoon en alle afdelingen en regio's zijn onderdeel van de vereniging. Feitelijk betekent dit dat het Landelijk Bestuur ook verantwoording dient af te leggen over de financiën op decentraal niveau. Hij handelt immers namens de hele Vereniging Politieke Partij Democraten 66.

Onderstaand vindt u een verkorte balans en rekening van baten en lasten van de afdelingen en regio's, die in de jaarrekening is verwerkt.

Balans - D66 afdelingen en regio's		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Activa			
Vordering landelijke vereniging		-	3.450
Overige vorderingen		63.537	79.999
Banksaldo		2.310.528	1.908.777
Totaal activa		2.374.066	1.992.225
Passiva			
Algemene reserve		967.887	1.034.860
Verkiezingsreserve		1.298.554	840.452
Eigen vermogen		2.266.440	1.875.312
Overige passiva		107.626	116.913
Totaal passiva		2.374.066	1.992.225

Staat van baten en lasten - D66 afdelingen en regio's			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bijdrage politiek vertegenwoordigers	713.245	756.962	805.494
Bijdrage van landelijke vereniging	160.701	156.629	186.264
Overige inkomsten	159.026	183.721	321.221
Inkomsten	1.032.971	1.097.312	1.312.979
Bestuur	79.439	73.720	87.389
Campagne	441.774	342.452	1.509.436
Verenigingsactiviteiten	226.255	161.690	208.586
Opleidingen	43.145	24.468	32.221
Overige lasten	117.679	89.852	143.146
Uitgaven	-908.292	-692.183	-1.980.779
Resultaat	124.679	405.129	-667.800

3.3 Consolidatie

Consolidatie - D66				
€	Landelijke vereniging	Afdelingen en regio's	Eliminaties	D66
Contributies	2.338.509	-	-	2.338.509
Subsidie	1.372.000	-	-	1.372.000
Overige inkomsten	487.434	1.097.312	-356.601	1.228.144
Inkomsten	4.197.943	1.097.312	-356.601	4.938.653
Indirecte kosten	2.150.425	89.852	-	2.240.277
Verenigingsactiviteiten	320.639	161.690	-182.097	300.232
Communicatie	1.688.342	342.452	-174.504	1.856.291
Overige directe kosten	242.698	98.188	-	340.886
Lasten	4.402.105	692.183	-356.601	4.737.687
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	-204.162	405.129	-	200.967
Rente	257	-	-	257
Resultaat	-203.905	405.129	-	201.224

4. Begroting 2020

Voor 2020 zien de begrotingen van de landelijke organisatie en de afdelingen regio's er als volgt eruit:

Begroting 2020 - D66				
	Afdelingen & regio's			
€	Landelijk		Eliminaties	Totaal
Contributies	2.308.832	-	-	2.308.832
Subsidies	1.951.603	-	-	1.951.603
Overige inkomsten	251.514	1.066.477	-159.953	1.158.038
Inkomsten	4.511.949	1.066.477	-159.953	5.418.473
Personalekosten	2.119.966	6.088	-	2.126.053
Afschrijvingen	100.500	-	-	100.500
Overige indirecte kosten	180.729	126.984	-	307.713
Indirecte kosten	2.401.195	133.072	-	2.534.267
Bestuurskosten	23.430	85.350	-	108.780
Congreskosten	140.000	-	-	140.000
Opleidingen	19.800	48.387	-	68.187
Democraat	58.000	-	-	58.000
Communicatie	686.825	204.571	-	891.396
Verenigingsactiviteiten	388.798	233.339	-159.953	462.185
Bijdrage gelieerde organisaties	8.500	-	-	8.500
Directe kosten	1.325.353	571.647	-159.953	1.737.048
Kosten	3.726.548	704.719	-159.953	4.271.315
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	785.401	361.758	-	1.147.159
Rente	-	-	-	-
Resultaat	785.401	361.758	-	1.147.159

De eliminatieposten betreffen de reguliere afdracht van de landelijke organisatie aan de afdelingen en regio's op basis van het aantal leden, alsmede de bijdragen in "activiteiten aan de basis". Ook de bijdragen van de afdelingen en regio's in de websitekosten zijn geëlimineerd.

De begroting 2020 van de landelijke organisatie is gebaseerd op de begroting die door de leden is aangenomen op Congres 110, echter moet er een geüpdateerde begroting worden gedeeld met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kader van de aangenomen motie tot verruiming van de WFPP. Deze begroting is besproken met en goedgekeurd door de Financiële Commissie en de geüpdateerde versie is verwerkt in het jaarverslag.

Van het begrote landelijk resultaat 2020 wordt 90% toegevoegd aan de bestemmingsreserve verkiezingen; het restant wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Voor de afdelingen en regio's wordt door de lokale en regionale ledenvergaderingen bij het vaststellen van de jaarrekening bepaald hoe wordt omgegaan met een eventueel saldo van baten en lasten.

5. Balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

Balans - D66		31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€			
Activa			
Immateriële vaste activa		156.404	117.087
Materiële vaste activa		29.300	21.996
Financiële vaste activa		30.900	-
Vaste activa		216.604	139.082
Voorraad webshop		46.208	-
Inventaris		46.208	-
Debiteuren		964	19.582
Vorderingen op gelieerde organisaties		161.171	92.145
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		263.906	261.416
Overige vorderingen		330.430	435.335
Vorderingen		756.470	808.478
Banksaldo landelijke vereniging		1.667.704	2.085.569
Banksaldo afdelingen en regio's		2.324.528	1.908.777
Banksaldo vereniging		3.992.232	3.994.346
Vlottende activa		4.794.911	4.802.824
Totaal activa		5.011.515	4.941.906
Passiva			
Algemene reserve landelijke vereniging		1.005.244	917.382
Verkiezingsreserve landelijke vereniging		1.246.343	1.538.110
Eigen vermogen landelijke vereniging		2.251.587	2.455.492
Algemene reserve afdelingen en regio's		967.887	1.034.860
Verkiezingsreserve afdelingen en regio's		1.312.554	840.452
Eigen vermogen afdelingen en regio's		2.280.440	1.875.312
Eigen vermogen vereniging		4.532.028	4.330.804
Voorziening verlieslatende contracten		-	67.150
Crediteuren		86.762	154.562
Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties		75.698	76.730
Belastingen		52.858	57.306
Overige kortlopende verplichtingen		264.170	255.354
Kortlopende schulden		479.487	543.952
Totaal passiva		5.011.515	4.941.906

De activa en passiva worden verder toegelicht in paragraaf 8.

6. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Contributies	2.128.000	2.338.509	2.647.474
Subsidie	1.285.000	1.372.000	1.342.833
Overige inkomsten	1.371.503	1.228.144	1.388.309
Inkomsten	4.784.503	4.938.653	5.378.616
Personalekosten	1.857.400	1.814.735	1.912.471
Afschrijvingen	64.262	100.277	78.507
Overige indirecte kosten	375.879	325.265	406.737
Indirecte kosten	2.297.541	2.240.277	2.397.715
Bestuurskosten	121.439	98.123	110.890
Congreskosten	150.000	152.461	145.277
Opleidingen	97.045	72.257	51.655
Marketing en communicatie	498.474	596.501	1.078.797
De Democraat	57.500	66.910	56.993
Verkiezingscampagnes	1.259.525	1.192.880	1.508.510
Verenigingsactiviteiten	370.755	300.232	355.751
Gelieerde organisaties	23.500	18.045	8.485
Directe kosten	2.578.238	2.497.409	3.316.359
Kosten	4.875.779	4.737.687	5.714.074
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	-91.276	200.967	-335.457
Rente (positief is een inkomst)	-	257	-
Resultaat	-91.276	201.224	-335.457
Dotatie algemene reserve landelijke vereniging	78.404	87.862	128.618
Dotatie verkiezingsreserve landelijke vereniging	705.634	790.755	1.157.570
Onttrekking verkiezingsreserve landelijke vereniging	-999.993	-1.082.522	-953.846
Onttrekking algemene reserve afdelingen en regio's	-	-66.973	-270.735
Dotatie verkiezingsreserve afdelingen en regio's	124.679	472.101	-397.063
Bestemming resultaat	-91.276	201.224	-335.457

De inkomsten en uitgaven worden verder toegelicht in paragraaf 9.

7. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66, gevestigd Lange Houtstraat 11 te 's Gravenhage is in 1966 opgericht. De vereniging stelt zich als sociaal-liberale partij ten doel politiek te bedrijven waarin de mens centraal staat.

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is met inachtneming van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1. "Kleine organisaties zonder winststreven" opgesteld.

De gehanteerde grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Samenvoeging

Voor 2019 hebben 21 afdelingen geen (complete) verantwoording aangeleverd. Met behulp van de bankmutaties zijn van 20 van deze afdelingen de inkomsten en uitgaven alsnog meegerekend in het totaal. Van 1 afdeling waren ook de bankgegevens onbereikbaar. Van deze afdeling zijn de balansgegevens van 31 december 2018 overgenomen en zijn geen inkomsten of uitgaven aangenomen.

Vergelijkende cijfers

Voor presentatieloeleinden zijn sommige posten anders gerubriceerd. Zo worden de vaste kosten voor de bankrekening meegeteld met de indirecte kosten omdat de eerdere rubricering "financiële lasten" is gecorrigeerd. De vergelijkende cijfers zijn ook herzien. Dit heeft geen effect op het resultaat van 2018.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van D66 zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het op grond van algemene aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen dan wel de lagere realiseerbare waarde. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de te onderscheiden activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische uitgaafprijs, onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de te onderscheiden activa.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kosten. De vorderingen die hieronder zijn verantwoord, hebben een looptijd van langer dan 12 maanden.

Voorraad

De voorraad van de webshop wordt gewaardeerd tegen inkoopprijs inclusief BTW. De producten worden verkocht tegen inkoopwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecorrecteerde kostprijs. De reële waarde en gecorrecteerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecorrecteerde kostprijs. De reële waarde en gecorrecteerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Overig

Alle overige in de balans opgenomen posten zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Contributies worden toegeschreven aan het jaar waarop de verschuldiging aan de partij ontstond. Alle andere baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De vereniging is niet vennootschapsbelastingplichtig.

8. Toelichting op de balans

8.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa - D66

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Aanschafwaarde	774.158	652.514
Cumulatieve afschrijvingen	-617.754	-535.428
Boekwaarde	156.404	117.087

Verloop van de immateriële vaste activa in 2019

	Computer software
€	
Boekwaarde per 1 januari	117.087
Investeringen	121.643
Afschrijvingen	-82.326
Boekwaarde per 31 december	156.404
Afschrijvingspercentage	33%

De investeringen van €121.643 betreffen met name kosten voor de ontwikkeling van het nieuwe CRM-systeem en MijnD66.nl.

Materiële vaste activa - D66

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Aanschafwaarde	476.084	450.828
Cumulatieve afschrijvingen	-446.784	-428.833
Boekwaarde	29.300	21.996

Verloop van de materiële vaste activa in 2019

	Inrichting verenigings- huis	Computer hardware	Totaal
€	Inventaris		
Boekwaarde per 1 januari	12.729	-	9.267
Investeringen	-	22.899	2.357
Afschrijvingen	-3.757	-7.633	-6.561
Boekwaarde per 31 december	8.971	15.265	5.063
Afschrijvingspercentage	20%	33%	33%

De Vereniging heeft één financieel activum op de balans, dit betreft een bankgarantie ter hoogte van €30.900 inzake de huur met een looptijd langer dan 12 maanden.

8.2 Vlottende activa

Inventaris - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Inkoopwaarde webshop		59.668	-
Verkopen		-13.460	-
Inventaris		46.208	-

Sinds april 2019 is de webshop in eigen beheer, hiervoor werd hij beheerd door een externe partij. De voorraad is opgekocht en staat pas sinds 2019 op de balans. Een deel van de spullen was niet meer verkoopbaar en is afgeschreven. De kosten van de afschrijving zijn verantwoord onder het kopje "overige kosten" van marketing. €59.668 is de waarde van de niet-afgeschreven artikelen.

Debiteuren - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Openstaande vorderingen		964	19.582
Debiteuren		964	19.582

Vorderingen op gelieerde organisaties - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Mr. Hans van Mierlo Stichting		58.606	-
Stichting Internationaal Democratisch Initiatief		40.888	84.366
Tweede Kamer fractie		61.677	6.226
Fractie Europees Parlement		-	976
Overig		-	577
Vorderingen op gelieerde organisaties		161.171	92.145

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Te ontvangen WFPP-subsidie		263.906	261.416
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		263.906	261.416

De daadwerkelijke subsidie over 2019 is afhankelijk van het landelijk aantal leden van alle politieke partijen en kan derhalve afwijken van het in deze jaarrekening opgenomen bedrag aan subsidie. Bij de subsidie-aanvraag is uitgegaan van een aantal van 24.000 leden per 1 januari 2019, terwijl het werkelijke aantal leden uit hoofde van de Wet financiering politieke partijen (WFPP) per 1 januari 2019 23.273 bedraagt. Dit aantal is niet gelijk aan het aantal leden van de vereniging dat bij de toelichting op de baten wordt genoemd, omdat voor de subsidietoekenning alleen die leden meetellen die per 1 januari al lid zijn en die een minimale contributie hebben betaald van €12. Een eventueel verschil in de afrekening 2019 zal in 2020 worden verantwoord.

Overige vorderingen - D66

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Te ontvangen contributies	108.475	208.249
Nog te ontvangen afdrachten	49.852	66.730
Vooruitbetaalde verzekeringspremie	35.096	39.254
Vooruitbetaalde kosten automatisering	95.108	73.300
Vooruitbetaalde pensioenpremie	5.043	2.978
Vorderingen van afdelingen en regio's op derden	13.685	13.268
Vooruitbetaalde kosten OV jaarkaarten	7.786	6.007
Depot PostNL	7.560	7.560
Vooruitbetaalde overige kosten	7.824	17.989
Overige vorderingen	330.430	435.335

Sinds 2018 maakt D66 gebruik van een derde partij om de contributiegelden te innen. De te ontvangen contributies bestaan uit een vordering op die derde partij per 31 december 2019 (€89.976) en contributies die werkelijk zijn betaald in 2020 (€18.499).

Banksaldo - D66

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Betaalrekeningen	273.717	250.940
Spaarrekening	1.393.987	1.834.630
Banksaldo landelijke vereniging	1.667.704	2.085.569
Banksaldo afdelingen en regio's	2.324.528	1.908.777
Banksaldo	3.992.232	3.994.346

De banksaldi zijn direct opvraagbaar en staan ter vrije besteding van de vereniging.

8.3 Eigen vermogen

Eigen vermogen - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Eigen vermogen landelijke vereniging			
Algemene reserve per 1 januari		917.382	788.765
Bestemming resultaat boekjaar		87.862	128.618
Algemene reserve per 31 december		1.005.244	917.383
Verkiezingsreserve per 1 januari		1.538.110	1.334.386
Bestemming resultaat boekjaar, dotatie		790.755	1.157.570
Bestemming resultaat boekjaar, onttrekking		-1.082.522	-953.846
Verkiezingsreserve per 31 december		1.246.343	1.538.110
Eigen vermogen landelijke vereniging		2.251.587	2.455.492
Eigen vermogen afdelingen en regio's			
Algemene reserve per 1 januari		1.034.860	1.305.595
Bestemming resultaat boekjaar		-66.973	-270.735
Algemene reserve per 31 december		967.887	1.034.860
Verkiezingsreserve per 1 januari		840.452	1.237.515
Bestemming resultaat boekjaar		472.101	-397.063
Verkiezingsreserve per 31 december		1.312.553	840.452
Eigen vermogen afdelingen en regio's		2.280.440	1.875.312
Eigen vermogen vereniging		4.532.028	4.330.804

Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits besteed voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht. Het bestuur streeft naar een algemene reserve ter hoogte van de helft van de jaarlijkse kosten (excl. campagnekosten).

De bestemmingsreserve verkiezingen dient ter dekking van de kosten die samenhangen met komende verkiezungscampagnes. Jaarlijks wordt een deel van het resultaat (dit jaar 90%) toegevoegd aan de bestemmingsreserve, en de kosten voor de campagnes worden onttrokken uit de bestemmingsreserve. Deze kosten zijn op pagina 4 apart benoemd.

8.4 Voorzieningen

Voorzieningen - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Voorziening verlieslatende contracten			
Voorziening verlieslatende contracten		-	67.150
Voorzieningen		-	67.150

De voorziening verlieslatende contracten is eind 2018 gecreëerd omdat de vereniging het huurcontract van het nieuwe pand destijds is getekend, en er dus tijdelijk dubbele lasten zijn gedragen.

8.5 Kortlopende schulden

Crediteuren - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Openstaande facturen		86.762	154.562
Crediteuren		86.762	154.562

Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Jonge Democraten		68.944	41.330
Mr. Hans van Mierlo Stichting		-	17.824
Eerste Kamer Fractie		6.754	17.575
Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties		75.698	76.730

Belastingen - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Loonheffingen		52.858	57.306
Belastingen		52.858	57.306

Overige kortlopende verplichtingen - D66		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Schulden van afdelingen en regio's aan derden		107.626	68.413
Reservering vakantiegeld en -dagen		111.305	95.191
Accountantskosten		34.848	12.127
Vooruitontvangen contributies		-	8.198
Te betalen bankkosten		4.791	2.473
Nettolonen		1.481	2.671
Nog te betalen campagnekosten		-	35.000
Vooruitontvangen overige bedragen		-	1.000
Overig		4.120	30.281
Overige kortlopende verplichtingen		264.170	255.354

8.6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurcontracten

Door de Vereniging is een huurcontract afgesloten voor kantoorruimte aan de Lange Houtstraat 11. De huursom bedraagt €120.000 op jarbasis.

Door de Vereniging is een contract afgesloten voor de huur van 2 kopieermachines. De verplichting is aangegaan tot januari 2021 voor een jaarbedrag van circa €3.200.

Door de Vereniging is een contract afgesloten voor de huur van hardware. De verplichting is aangegaan tot september 2020 voor een jaarbedrag van circa €10.800.

9. Toelichting op de staat van baten en lasten

9.1 Inkomsten

Contributies - D66

	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€ Contributies D66 leden	2.010.000	2.285.988	2.576.322
Contributies combileden	118.000	52.521	71.152
Contributies	2.128.000	2.338.509	2.647.474

Sinds 2018 maakt D66 gebruik van de dienstverlening van Buckaroo om de contributies te innen. De vordering op Buckaroo was vorig jaar €13.944 te hoog opgenomen. De correctie van deze vordering is dit jaar ten laste van de contributies gekomen.

Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - D66

	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€ Subsidie 2019 algemeen	1.285.000	1.319.528	-
Subsidie 2018 algemeen	-	52.472	1.307.080
Subsidie 2017 algemeen	-	-	35.753
Subsidie	1.285.000	1.372.000	1.342.833

Het ledenaantal bedraagt per 31 december 2019 24.955. Dit betekent een daling van 5,7% ten opzichte van de stand per 31 december 2018 (26.451). De gemiddelde contributie per lid per jaar bedraagt €97 en is daarmee gedaald ten opzichte van 2018 (€100).

Overige baten - D66

	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Landelijke vereniging			
Giften	135.000	133.740	122.278
Afdrachten	169.000	174.756	138.083
Overig	-	4.433	1.232
Overige baten landelijke vereniging	304.000	312.930	261.594
Afdelingen en regio's			
Afdrachten	713.245	756.962	805.494
Giften	259.532	80.223	159.259
Overig	94.726	78.029	161.962
Overige baten afdelingen en regio's	1.067.503	915.214	1.126.715
Overige baten	1.371.503	1.228.144	1.388.309

Giften

Gedurende het jaar heeft D66 giften ontvangen ter ondersteuning van de partij. Conform de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) registreert D66 alle schenkingen en afdrachten van €1.000 per jaar of meer. Uit deze registratie blijkt dat D66 op landelijk niveau van 76 particulieren en 1 stichting een schenking of afdracht heeft ontvangen van €1.000 of meer. Hieronder volgt een overzicht van de 6 personen en 1 stichting die een schenking hebben gedaan van €4.500 of meer. Gekozen of benoemde politici die een afdracht betalen aan de partij worden niet opgenomen in onderstaand schema.

Schenkingen van €4.500 of meer - D66

€		Totaal
R Defares	Particulier	25.110
W M Witteveen	Particulier	19.500
M Antal	Particulier	15.000
A van Marwijk - Kooy	Particulier	9.666
J Baak	Particulier	8.999
Godefridus van Hees Fonds	Stichting	8.000
W F Sijthoff	Particulier	7.500

Twee lokale afdelingen hebben aangegeven dat zij een schenking van €1.000 of meer hebben ontvangen. Afdrachten worden hier door afdelingen niet bijgeteld. Geen een afdeling heeft aangegeven dat zij een schenking van €4.500 of meer hebben ontvangen.

Afdrachten

Eenieder die een gekozen of benoemde functie mag bekleden uit naam van D66, betaalt een afdracht aan de partij. Raadsleden en wethouders betalen een afdracht aan de afdeling, statenleden en gedeputeerden betalen een afdracht aan de regio-afdeling en alle landelijke politici, de burgemeesters en de Commissaris van de Koning betalen een afdracht aan de landelijke vereniging.

9.2 Indirecte kosten

Personeelskosten - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Brutoloon	1.371.400	1.427.335	1.427.272
Inhuur derden	20.000	-	38.556
Verzekeringen loondoorbetaling	36.000	41.979	15.792
Uitkeringen verzekering loondoorbetaling	-	-71.739	-19.186
Salarissen	1.427.400	1.397.575	1.462.434
Sociale lasten	234.000	253.008	260.799
Pensioenpremie	48.000	48.117	50.036
Sociale lasten en pensioenen	282.000	301.126	310.835
Reiskosten woon-/werkverkeer	75.000	69.753	97.196
Opleidingskosten personeel	25.000	11.818	16.060
Telefoonvergoeding	7.500	7.987	6.141
Lief en leed personeel en vrijwilligers	5.000	4.345	4.262
Personneelsactiviteiten	10.000	8.911	8.944
Arbo	8.000	7.299	1.102
Overig	17.500	5.921	5.498
Overige personeelskosten	148.000	116.035	139.203
Personeelskosten	1.857.400	1.814.735	1.912.471
Aantal personeelsleden op 31 december (FTE)			
Indirect	18 (14,5)	19 (15,5)	18 (14,5)
Communicatie	10 (8,0)	9 (7,5)	10 (8,0)
Vereniging	6 (5,1)	7 (6,1)	6 (5,1)
Opleidingen	4 (3,6)	3 (2,8)	4 (3,6)
Totaal	38 (31,2)	38 (31,9)	38 (31,2)

Het Landelijk Bureau van D66 is naast een werkplek ook een leerplek. In bovenstaand schema zijn 5 medewerkers (3,9 FTE) opgenomen die via een leertraject op het Landelijk Bureau werken. Dit zijn zowel kortlopende stageplaatsen als BBL-trajecten van twee jaar. De salarissen zijn in lijn met de salarisschalen BBRA.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeraar en is naar zijn aard een beschikbare premieregeling. De vereniging heeft in het geval van een tekort bij de verzekeraar geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De verschuldigde premies worden daarom als last in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop ze betrekking hebben.

Afschrijvingen - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Afschrijving computersoftware	49.223	82.326	63.188
Afschrijvingen immateriële vaste activa	49.223	82.326	63.188
Afschrijving computerhardware	9.682	6.561	10.507
Afschrijving kantoorinrichting	5.358	11.390	4.812
Afschrijvingen materiële vaste activa	15.040	17.951	15.319
Afschrijvingen	64.262	100.277	78.507

In 2019 is er geïnvesteerd in een CRM-systeem, in MijnD66.nl en in de inrichting van het verenigingshuis. De investeringen worden in 3 tot 5 jaar afgeschreven.

Huisvestingskosten - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huur gebouw	130.000	91.125	131.915
Energie en water	8.000	15.370	8.333
Beveiliging pand en alarmopvolging	4.000	9.647	2.251
Onderhoudskosten pand	2.000	3.209	2.695
Heffingen	2.000	1.752	1.851
Inrichtingskosten pand	53.000	31.071	-1.564
Overige huisvestingskosten	3.000	8.641	77.293
Huisvestingskosten landelijke vereniging	202.000	160.816	222.775

De huisvestingskosten vallen lager uit dan begroot omdat het Landelijk Bureau is verhuisd per 1 april 2019 en er een kwartaal geen huur betaald hoeft te worden.

De inrichtingskosten van het pand zijn €22.899 hoger dan verantwoord en dus volgens begroting, echter is de inrichting van het verenigingshuis verantwoord als een investering.

Kantoorkosten - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Onderhoud hard- en software	91.600	112.735	113.955
Portikosten	30.000	20.089	22.012
Telefoonkosten	4.000	6.677	9.566
Koffie, thee en huishoudelijke artikelen	12.500	7.505	10.115
Verzekeringspremie	7.000	12.084	9.280
Kopieerkosten	8.000	3.708	5.656
Juridische- en advieskosten	6.000	3.419	-
ADSL verbinding	8.000	8.104	6.825
Briefpapier, visitekaartjes, enveloppen, blanco papier	500	170	130
Kantoorbehoeften	8.000	4.746	6.506
Representatiekosten	4.000	1.736	3.493
Abonnementen	1.000	-	3.807
Bankkosten	10.000	12.092	9.958
Overige kantoorkosten	16.000	28.137	10.155
Kantoorkosten	206.600	221.201	211.458

Onderhoudskosten vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt verklaard door uitloop van de ontwikkeling van het nieuwe CRM-systeem. Het nieuwe systeem is gekoppeld aan Mijn D66 en actief sinds april 2020. Het maakt het mogelijk voor bestuursleden op alle lagen van de vereniging om de nodige gegevens in te zien en houdt rekening met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Administratiekosten - D66

€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Contributiebrieven en incassokosten	13.000	15.510	5.487
Accountantskosten	25.000	55.094	22.422
Kosten salarisadministratie	11.000	15.293	12.078
Software financiële administratie	5.000	2.201	3.185
Administratiekosten	54.000	88.098	43.171

De accountantskosten vallen hoog uit vanwege facturen voor meerwerk voor de controle van 2018.

Doorbelaste personeelskosten en overhead - D66

€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Mr. Hans van Mierlo Stichting	-78.900	-79.702	-83.760
Jonge Democraten	-20.500	-20.161	-24.900
Internationaal Democratisch Initiatief	-23.000	-32.091	-32.568
Stichting Fractiewerk D66	-19.000	-14.915	-9.027
Eerste Kamer fractie	-	-28.000	-
Tweede Kamer fractie	-63.000	-59.833	-63.558
Doorbelast personeelskosten	-204.400	-234.702	-213.813

Aan de Mr. Hans van Mierlo Stichting, de Jonge Democraten, het Internationaal Democratisch Initiatief en Stichting Fractiewerk worden huisvestingskosten, administratiekosten en kantoorkosten doorbelast. Aan de fracties van de Eerste en Tweede Kamer worden personeelskosten doorbelast. Er worden ook directe kosten doorbelast aan de Tweede Kamer fractie, dezen worden in paragraaf 8.3 verantwoord.

Overige indirecte kosten - D66

€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Huisvestingskosten	202.000	160.816	222.775
Kantoorkosten	206.600	221.201	211.458
Administratiekosten	54.000	88.098	43.171
Doorbelast personeelskosten	-204.400	-234.702	-213.813
Indirecte kosten landelijke vereniging	258.200	235.413	263.591
Indirecte kosten afdelingen en regio's	117.679	89.852	143.146
Indirecte kosten	375.879	325.265	406.737

9.3 Directe kosten

Bestuurskosten - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huur vergaderruimte vergaderingen bestuur en commissies	-	717	2.987
Vaste onkostenvergoeding bestuursleden	27.000	9.585	9.050
Catering vergaderingen bestuur en commissies	6.000	4.730	5.365
Reiskosten	5.000	1.075	-
Overig	4.000	8.296	6.098
Bestuurskosten landelijke vereniging	42.000	24.403	23.501
Bestuurskosten afdelingen en regio's	79.439	73.720	87.389
Bestuurskosten	121.439	98.123	110.890

Sinds het Landelijk Bureau is gevestigd op de Lange Houtstraat zijn de kosten voor het huren van vergaderruimtes significant teruggelopen. De ruimtes op het Bureau worden gebruikt in plaats van externe ruimtes.

Congreskosten - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huur audio, video	80.000	73.284	113.127
Huur congresruimte	40.000	119.154	52.506
Catering congres	40.000	46.181	62.859
Drukwerk en digitale congreskrant	15.000	2.938	4.513
Hotelovernachtingen	16.000	11.117	11.278
Overige congreskosten	34.000	17.617	18.589
Bijdrage door leden	-75.000	-117.830	-117.596
Congreskosten	150.000	152.461	145.277

In 2019 zijn er congressen georganiseerd in Zaanstad en in Den Bosch.

Opleidingen - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Kosten opleidingen politici	29.500	29.374	n.b.
Bijdragen politici	-10.500	-10.423	n.b.
Politici	19.000	18.952	5.518
Kosten opleidingen vrijwilligers	12.000	11.541	n.b.
Bijdragen vrijwilligers	-3.000	-2.596	n.b.
Vrijwilligers	9.000	8.946	7.571
Politici	19.000	18.952	5.518
Vrijwilligers	9.000	8.946	7.571
Els Borst Netwerk	10.000	9.359	673
Opleiden trainers	900	476	673
Overig	10.000	10.057	-
Opleidingen landelijke vereniging	48.900	47.789	14.434
Route 66	5.000	4.498	5.000
Opleidingen afdelingen en regio's	43.145	19.971	32.221
Opleidingen	97.045	72.257	51.655

Marketing en communicatie - D66			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Automatisering	70.000	82.952	36.649
Social media, online marketing en apps	100.000	124.159	51.474
Fondsenwerving	15.000	9.593	6.909
Advertenties	2.500	36.294	18.260
Ledenwervingscampagnes	-	84.462	22.386
Marketingonderzoek	-	22.923	-
Video- en televisieopnamen	30.000	13.697	36.219
Drukwerk	-	3.037	8.884
Klimaatdrammertriaactie	-	27.805	-
Overig	101.200	77.729	7.838
Gay Pride	-	3.297	-
Bijdrage Tweede Kamer fractie	-62.000	-57.396	-60.989
Marketing en communicatie landelijke vereniging	256.700	428.553	127.630
Marketing en communicatie afdelingen en regio's	241.774	167.948	951.167
Marketing en communicatie	498.474	596.501	1.078.797

Zowel tijdens als buiten de campagnes voor de Provinciale Staten en het Europees Parlement is sterk ingezet op sociale media.

De overige marketingkosten vallen beduidend hoger uit omdat de voorraad van de webshop is overgenomen van Van Slobbe. Een deel van de voorraad is verouderd en niet meer courant. Deze voorraad moest worden vernietigd.

Verkiezingscampagnes - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Gemeenteraad	-		
Provinciale Staten	909.525	782.455	36.398
Europees Parlement	350.000	410.425	1.472.112
Verkiezingscampagnes	1.259.525	1.192.880	1.508.510

De Democraat - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Drukwerk	10.000	13.213	13.552
Distributie	26.500	34.002	25.707
Ontwerp	27.000	26.089	24.097
Overig	2.000	1.313	1.962
Doorbelasting Tweede Kamer	-8.000	-7.707	-8.324
De Democraat	57.500	66.910	56.993

Door het faillissement van de drukker van de Democraat wilde Sandd de opdracht niet meer aannemen om het blad te distribueren en moest er ad hoc een verzending gebeuren via PostNL. Daardoor zijn de kosten distributie voor 1 nummer hoger uitgevallen.

Verenigingsactiviteiten - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bestuurdersvereniging	10.000	25.929	18.827
Uitgaven aan regio's en afdelingen	72.500	82.534	101.516
Debatavonden	-	10.151	9.823
Ledenactiviteiten	22.500	11.645	26.251
Overig	39.500	8.282	12.258
Afdelingen en regio's landelijke vereniging	144.500	138.542	168.675
Ledenactiviteiten afdelingen en regio's	226.255	161.690	187.076
Verenigingsactiviteiten	370.755	300.232	355.751

Bijdragen aan gelieerde organisaties - D66

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Stichting Internationaal Democratisch Initiatief	15.000	9.545	-
Vereniging Jonge Democraten	8.500	8.500	8.485
Bijdragen aan gelieerde organisaties	23.500	18.045	8.485

9.4 Financiële baten en lasten

Rente - D66		2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€				
Bankrente (positief is een opbrengst)		-	257	-
Rente		-	257	-

10. Overige toelichting

Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Covid-19 virus in de eerste maanden van 2020 heeft naar de beste inschatting van het bestuur geen grote gevolgen voor de Vereniging D66. De financiële risico's van de uitbraak van het Covid-19 virus worden als beperkt ingeschat. De activiteiten zullen zoveel als mogelijk doorgang vinden in 2020, waar nodig in een aangepaste vorm.

11. Ondertekening

's Gravenhage, 29 juni 2020
Vereniging Politieke Partij Democraten 66

A. Spierings (Voorzitter)

A. Hekker (Politiek Secretaris en
Vicevoorzitter)

R. Meijer (Penningmeester)

T. Hermans (Bestuurslid Communicatie en
Campagne)

T. Dierckxsens (Internationaal Secretaris)

W. Veltman (Bestuurslid)

12. Overige gegevens

Bestemming resultaat

Van het resultaat van €201.224 positief is vooruitlopend op de goedkeuring door de ledenvergadering:
€87.862 toegevoegd aan de algemene reserve van de landelijke vereniging;
€790.755 toegevoegd aan de verkiezingsreserve van de landelijke vereniging;
€1.082.522 ontrokken aan de verkiezingsreserve van de landelijke vereniging;
€66.973 ontrokken aan de algemene reserve van afdelingen en regio's;
€472.101 toegevoegd aan de verkiezingsreserve van de afdelingen en regio's.

Aantal leden

Het aantal leden bedraagt per ultimo 2019 24.955. Leden zijn relevant voor de WFPP-aanvraag wanneer zij in januari van het betreffende jaar lid zijn en minimaal €12 contributie betalen. In 2019 had D66 23.273 zulke leden.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag 2019 D66 opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het Jaarverslag 2019 D66 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven (RJk C1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de rekening van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlesstandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

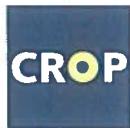
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerechte twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 30 juni 2020
CROP registeraccountants

Was getekend

Jaarverslag 2019

Van Mierlo
Symposium 2019

Scheidslijnen in de
samenleving?

5 november 2019

Mr. Hans
van Mierlo
Stichting

Mr. Hans
van Mierlo
Stichting

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Bestuursverslag 2019 en begroting 2020	3
2. Balans per 31 december 2019	5
3. Staat van baten en lasten	6
4. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat	7
5. Toelichting op de balans	8
5.1 Vorderingen	8
5.2 Banksaldo	8
5.3 Eigen vermogen	9
5.4 Kortlopende verplichtingen	9
6. Toelichting op de staat van baten en lasten	10
6.1 Inkomsten	10
6.2 Indirecte kosten	11
6.3 Directe kosten	12
6.4 Financiële baten en lasten	13
7. Overige toelichting	14
8. Ondertekening	15
9. Overige gegevens	16
Bestemming resultaat	16
Verklaring van de onafhankelijke accountant	17

1. Bestuursverslag 2019 en begroting 2020

De Mr. Hans van Mierlo Stichting, gevestigd Lange Houtstraat 11 te 's Gravenhage, is in 1993 opgericht. De Stichting heeft ten doel het verrichten of doen verrichten van wetenschappelijk werk ten behoeve van de Politieke Partij Democraten 66 en haar functies in vertegenwoordigende lichamen.

Zij zal hiertoe onder andere:

- A. Bestaande en nieuwe op te richten programmawerkgroepen begeleiden en hun werk coördineren;
- B. Op eigen initiatief of op verzoek adviezen geven;
- C. Studies en ander wetenschappelijk materiaal publiceren.

Stichtingsbestuur
Jan-Willem Holtsgaaf, voorzitter

Michiel van der Eng, penningmeester

Margot Scheltema

Annet Aris

Sinds april 2020 is Rob Meijer penningmeester van de Mr. Hans van Mierlo Stichting. Derhalve ondertekent hij de jaarrekening in plaats van Michiel van der Eng.

Het resultaat over 2019 bedraagt €3.330 positief. De algemene reserve per 31 december 2019 bedraagt €165.406. Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits ze deze middelen wil besteden aan het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

De eindverantwoordelijkheid van de Mr. Hans van Mierlo Stichting lag in 2019 in handen van directeur Coen Brummer.

De activiteiten die gedurende het boekjaar zijn uitgevoerd hebben betrekking gehad op het verdiepen van het sociaal-liberale gedachtegoed van D66 en dit zichtbaar en toepasbaar maken voor een zo groot mogelijk publiek. 2019 was een succesvol jaar voor de VMS, met onder meer de tot nu toe drukst bezochte Marchantlezing (met hoofdspreker Yascha Mounk) in TivoliVredenburg en een uitverkocht symposium over Scheidslijnen in de samenleving met prof. dr. Kim Putters. In 2019 zijn richtinggevende publicaties verschenen op het gebied van politieke geschiedenis en politieke theorie van het sociaal-liberalisme. Hierbij horen onder meer het essay *Wat is sociaal-liberalisme?* en de bij Boom gepubliceerde *Canon van het sociaal-liberalisme*. Ook werden beleidmatige essays gepubliceerd, over robotisering, kansengelijkheid en burgerschap.

Deze publicaties zijn onder de aandacht gebracht van politici, journalisten en academici, met als gevolg diverse vermeldingen in (vak-) media. Het in 2018 gestarte Van Mierlo Academie Weekend kende een tweede editie, een tweedaags programma waar onder andere voormalig D66-voorman Boris Dittrich zijn opwachting maakte.

De Van Mierlo Stichting speelde een fundamentele rol bij de totstandkoming van de Kerdijklezing van D66-fractievoorzitter Rob Jetten, waarin nieuwe prioriteiten sociaal-economische prioriteiten werden gesteld. Tevens organiseerde de stichting diverse bijeenkomsten, bijvoorbeeld rond het verschijnen van edities van *Idee*. Ook functioneerde de Van Mierlo Stichting als secretaris voor de Permanente Programmacommissie van D66.

De Stichting heeft voor 2020 de volgende begroting opgesteld:

Begroting 2020 - Mr. Hans van Mierlo Stichting	
	2020
€	Begroting
Subsidie	540.053
Abonnementen <i>Idee</i>	38.628
Overige inkomsten	42.000
Inkomsten	620.681
Personelskosten	363.127
Overige indirecte kosten	102.709
Indirecte kosten	465.836
Publicaties	50.500
Inhoudelijke activiteiten	100.500
Communicatie	1.000
Bestuurskosten	152.000
Direkte kosten	617.836
Kosten	2.845
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	-250
Rente	2.594
Resultaat	2.594
Resultaatbestemming	
Mutatie algemene reserve	2.594

In voorgaande jaren werd de begroting gedeeld die in het najaar door het bestuur was goedgekeurd. Op 5 februari 2020 is er echter een geüpdateerde begroting gedeeld met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ten behoeve van de motie Jetten c.s. De laatstgenoemde, meest recente begroting is gedeeld in dit jaarverslag.

2. Balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

Balans - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€			
Te ontvangen subsidie		74.011	72.735
Te ontvangen van gelieerde organisaties		16.576	33.335
Debiteuren		765	-
Overige vorderingen		3.051	2.425
Banksaldo		159.438	85.422
Activa		253.841	193.916
Eigen vermogen		165.406	162.076
Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties		58.606	-
Crediteuren		12.120	6.072
Overige kortlopende verplichtingen		17.710	25.768
Passiva		253.841	193.916

De activa en passiva worden nader toegelicht in paragraaf 5.

3. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten 2019 - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Subsidie	363.600	383.733	373.116
Overige inkomsten	74.500	75.765	59.737
Inkomsten	438.100	459.498	432.853
Personalekosten	287.317	272.216	269.098
Overige indirekte kosten	84.680	89.016	96.532
Indirecte kosten	371.997	361.232	365.631
Publicaties	40.000	62.137	40.109
Inhoudelijke activiteiten	22.500	27.208	12.965
Communicatie	1.500	5.095	1.235
Bestuurskosten	900	500	500
Directe kosten	64.900	94.940	54.808
Kosten	436.897	456.173	420.439
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	1.203	3.325	12.414
Rente	-	4	-
Resultaat	1.203	3.330	12.414
Resultaatbestemming			
Mutatie algemene reserve	1.203	3.330	12.414

De inkomsten en uitgaven worden nader toegelicht in paragraaf 6.

4. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is met inachtneming van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1. "Kleine organisaties zonder winststreven" opgesteld.

Vergelijkende cijfers

Voor presentatieloeleinden zijn posten anders gerubriceerd. De vergelijkende cijfers zijn ook herzien. Dit heeft geen effect op het resultaat van 2018.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de Mr. Hans van Mierlo Stichting zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het op grond van algemene aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Balans

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecapitaliseerde kostprijs. De reële waarde en gecapitaliseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecapitaliseerde kostprijs. De reële waarde en gecapitaliseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op onder de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling beschreven manier gewaardeerd.

Alle overige in de balans opgenomen posten zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De Stichting is niet vennootschapsbelastingplichtig.

5. Toelichting op de balans

5.1 Vorderingen

Te ontvangen subsidie - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Restbetaling WFPP-subsidie		74.011	72.735
Te ontvangen subsidie		74.011	72.735

De Stichting ontvangt de WFPP-subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het Ministerie betaalt 80% van de subsidie uit bij toekenning en 20% na afronding van het controletraject van alle landelijk actieve Nederlandse politieke partijen.

Te ontvangen van gelieerde organisaties - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Stichting Internationaal Democratisch Initiatief		16.576	15.510
D66		-	17.824
Te ontvangen van gelieerde organisaties		16.576	33.335

Debiteuren - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Openstaande vorderingen		765	-
Debiteuren		765	-

Overige vorderingen - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Vooruitbetaalde reiskosten		100	-
Overige vooruitbetaalde bedragen		2.952	2.425
Overige vorderingen		3.051	2.425

5.2 Banksaldo

Banksaldo - Mr. Hans van Mierlo Stichting		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Betaalrekening		39.612	46.767
Spaarrekening		119.827	38.655
Banksaldo		159.438	85.422

Het banksaldo staat ter vrije besteding van de Stichting en is direct opvraagbaar.

5.3 Eigen vermogen

Eigen vermogen - Mr. Hans van Mierlo Stichting		
€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Algemene reserve 1 januari	162.076	149.662
Resultaat	3.330	12.414
Eigen vermogen	165.406	162.076

Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits ze deze besteedt aan het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

5.4 Kortlopende verplichtingen

Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties - Mr. Hans van Mierlo Stichting		
€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
D66	58.606	-
Kortlopende schulden aan gelieerde organisaties	58.606	-

Crediteuren - Mr. Hans van Mierlo Stichting		
€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Crediteuren	12.120	6.072
Crediteuren	12.120	6.072

Overige kortlopende verplichtingen - Mr. Hans van Mierlo Stichting		
€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Reservering vakantiedagen	10.122	14.198
Te betalen accountantskosten	6.776	4.780
Overige verplichtingen	813	6.790
Overige kortlopende verplichtingen	17.710	25.768

Er is geen reservering vakantiegeld meer, alleen een reservering vakantiedagen. Alle verloning loopt via het Landelijk Bureau van D66. Hoewel de kosten voor vakantiegeld wel maandelijks worden doorberekend is de schuld aan het Landelijk Bureau, en dus onderdeel van de rekening-courant Politieke Partij Democraten 66. Dit was in 2018 ook al het geval, echter stond er toen nog een oud saldo op. Deze reservering is dus vrijgevallen.

6. Toelichting op de staat van baten en lasten

6.1 Inkomsten

Subsidie - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Subsidie boekjaar	363.600	370.053	363.674
Subsidie vorig boekjaar	-	13.680	9.442
Subsidie	363.600	383.733	373.116

De beschikking van de WFPP-subsidie 2018 viel hoger uit dan het voorschot dat de Mr. Hans van Mierlo Stichting had ontvangen.

Overige inkomsten - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Abonnementen Idee	44.000	39.367	38.628
Schenkingen	19.000	12.329	12.155
Opbrengsten publicaties	4.000	11.454	6.433
Marchantlezing	2.000	9.145	-
Bijdragen VMS Academie	2.000	2.000	2.022
Bijdragen overige inhoudelijke activiteiten	500	1.470	500
Nabetaling fondsen vorig jaar	3.000	-	-
Overige inkomsten	74.500	75.765	59.737

De Mr. Hans van Mierlo Stichting heeft giften ontvangen ter ondersteuning van haar activiteiten. Conform de Wet financiering politieke partijen (WFPP) registreert de Mr. Hans van Mierlo Stichting alle schenkingen van €1.000 per jaar of meer en noemt zij iedere donateur die meer dan €4.500 schenkt explicet in haar jaarverslag. De Mr. Hans van Mierlo Stichting heeft van 2 fondsen een schenking ontvangen van €1.000 of meer, maar geen schenkingen van €4.500 of meer.

6.2 Indirecte kosten

Personeelskosten - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Brutoloon	232.204	212.193	208.530
Sociale lasten	39.390	37.967	36.851
Pensioen	3.500	3.367	2.701
Premie verzekering loondoorbetaling bij ziekte	3.000	2.977	4.321
Reiskosten	5.624	5.230	12.379
Telefoonkosten	600	1.599	1.204
Opleidingskosten	2.000	6.546	845
Overig	1.000	2.336	2.267
Personeelskosten	287.317	272.216	269.098
<i>Aantal personeelsleden (fte) ultimo boekjaar</i>	<i>5,03</i>	<i>5,47</i>	<i>5,03</i>

In de brutolonen is dit jaar een bate van €10.017 verantwoord vanwege de vrijval van oude reserveringen.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeraar en is naar zijn aard een beschikbare premieregeling. De stichting heeft in het geval van een tekort bij de verzekeraar geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De verschuldigde premies worden daarom als last in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige indirecte kosten - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Doorbelaste huur- en kantoorkosten	78.900	80.157	83.760
Accountantskosten	4.780	7.284	10.260
Overige kosten	1.000	1.576	2.513
Overige indirecte kosten	84.680	89.016	96.532

D66 belast huur- en kantoorkosten door naar de Mr. Hans van Mierlo Stichting voor het gebruik van het kantoor aan de Lange Houtstraat 11.

6.3 Directe kosten

Publicaties - Mr. Hans van Mierlo Stichting		2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€				
Drukwerk		7.045	9.821	7.606
Ontwerp		8.806	9.433	11.858
Distributie		2.032	3.159	2.666
Fotografie		2.710	2.178	2.299
Redactie		406	201	538
Promotie		2.000	-	50
Idee		23.000	24.792	25.016
Boeken		17.000	37.345	15.092
Publicaties		40.000	62.137	40.109

Op 17 oktober 2019 is het boek *De Canon van het Sociaal-Liberalisme* uitgebracht. Coen Brummer en Daniel Boomsma hebben voor dit boek samengewerkt met 22 andere auteurs. Het boek is succesvol en zorgt voor veel verspreiding. Om die reden zijn meer boeken dan voorzien ingekocht om ook in 2020 te kunnen verspreiden. Dit is medeoorzaak van de hogere post op "Boeken".

Inhoudelijke activiteiten - Mr. Hans van Mierlo Stichting		2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€				
VMS Academie		8.000	7.821	6.616
Marchantlezing		7.500	10.170	2.572
Symposium		2.000	2.033	2.012
Podcasts		1.000	271	-
Overig		4.000	6.914	1.766
Subsidie		22.500	27.208	12.965

Het Van Mierlo Symposium had in 2019 de titel *Scheidslijnen in de Samenleving* en stond in het teken van kansengelijkheid. Het symposium werd begeleid door Marthe Hesselmans, die een publicatie over hetzelfde onderwerp heeft geschreven voor de Mr. Hans van Mierlo Stichting.

De Marchantlezing had in 2019 de titel *How to Save Democracy* en ging in op het conflict tussen individuele rechten en de wil van de meerderheid. De spreker was Yascha Mounk.

Communicatie - Mr. Hans van Mierlo Stichting		2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€				
Rebranding		-	4.841	202
Advertenties weekbladen		1.000	-	-
Flyers en posters		500	254	1.033
Communicatie		1.500	5.095	1.235

Bestuurskosten - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Lidmaatschap ELF	500	500	500
Reiskosten ELF	200	-	-
Hotelovernachtingen	200	-	-
Bestuurskosten	900	500	500

6.4 Financiële baten en lasten

Rente - Mr. Hans van Mierlo Stichting			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Rente (positief is een opbrengst)	-	4	-
Rente	-	4	-

7. Overige toelichting

Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Covid-19 virus in de eerste maanden van 2020 heeft naar de beste inschatting van het bestuur geen grote gevolgen voor de Mr. Hans van Mierlo Stichting. De financiële risico's van de uitbraak van het Covid-19 virus worden als beperkt ingeschat. De activiteiten van de stichting zullen zoveel als mogelijk doorgang vinden in 2020, waar nodig in een aangepaste vorm.

8. Ondertekening

's Gravenhage, 29 juni 2020
Mr. Hans van Mierlo Stichting

Jan-Willem Holtslag (voorzitter)

R. Meijer (penningmeester)

M. Scheltema

A. Aris

9. Overige gegevens

Bestemming resultaat

Het resultaat van €3.330 wordt gedoteerd aan de algemene reserve.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Mr. Hans van Mierlo Stichting te Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag 2019 opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Mr. Hans van Mierlo Stichting te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het Jaarverslag 2019 Mr. Hans van Mierlo Stichting opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Mr. Hans van Mierlo Stichting op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven (RJk C1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de rekening van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlesstandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Mr. Hans van Mierlo Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

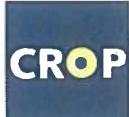
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

registeraccountants

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

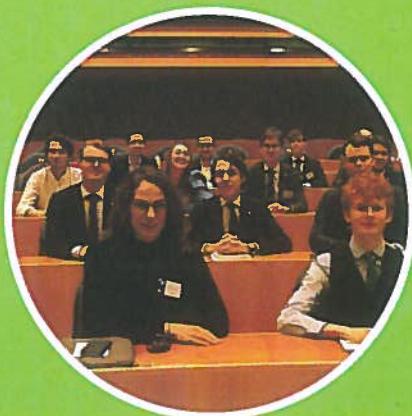
Amersfoort, 30 juni 2020
CROP registeraccountants

Was getekend

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

1.	Bestuursverslag	3
2.	Financiële uitkomsten 2019	5
3.	Balans per 31 december 2019	8
4.	Staat van baten en lasten 2019	9
5.	Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat	10
6.	Toelichting op de balans	11
6.1	Activa	11
6.2	Passiva	12
6.3	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	13
7.	Toelichting op de staat van baten en lasten	14
7.1	Inkomsten	14
7.2	Uitgaven	15
7.3	Financieel resultaat	17
8.	Overige toelichting	18
9.	Ondertekening	19
10.	Overige gegevens	20
	Bestemming resultaat	20
	Aantal leden	20
	Verklaring van de onafhankelijke accountant	21

1. Bestuursverslag

De Vereniging Jonge Democraten, opgericht in 1984 en gevestigd op de Lange Houtstraat 11 te 's Gravenhage, is inmiddels uitgegroeid tot één van de grootste Politieke Jongerenorganisaties van Nederland.

De Vereniging Jonge Democraten stelt zich als vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie ten doel bij te dragen tot de individuele ontplooiing van alle mensen. Zij richt zich hierbij vooral op jongeren tussen de 12 en 30 jaar oud. De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van D66.

Het Landelijk Bestuur van de vereniging is sinds september 2019 op part-time basis, de portefeuilles zijn opnieuw verdeeld met 1 bestuurslid meer dan voorheen:

	Januari 2019 - September 2019	September 2019 - December 2019
Voorzitter	Dennis van Driel	Annabel Broer
Algemeen Secretaris	Michiel Lemmers	Yvet Laan
Penningmeester	Marten Porte (ad interim)	Kyllian van der Put
Bestuurslid Organisatie en Scholing	Cyriel van Vugt	
Bestuurslid Politiek en Internationaal	Marten Porte	
Bestuurslid Pers en Promotie	Marit Gorissen	
Bestuurslid Pers en Politiek		Wimer Heemskerk
Bestuurslid Promotie en Communicatie		Marije Heerma
Bestuurslid Organisatie		Jasper Ensing
Bestuurslid Talentontwikkeling		Pim Cramer

De Jonge Democraten hebben haar ledenaantal het afgelopen jaar zien dalen. Begin 2009 kenden de Jonge Democraten ongeveer 2.000 leden. Tegen het eind van 2017 hadden de Jonge Democraten een piek met meer dan 6.000 leden. Eind 2018 waren dat nog zo'n 5.270 leden, terwijl eind 2019 het ledenaantal zo'n 4.620 bedroeg. De animo voor landelijke activiteiten is sinds 2018 echter stabiel gebleven of iets gegroeid. Het full-time bestuur is teruggezet naar een part-time bestuur en er heeft een verhuizing plaatsgevonden van een tijdelijk kantoor op de Lange Voorhout naar de bovenste verdieping van het nieuwe landelijk bureau van D66.

Ook dit jaar hebben de Jonge Democraten zich ervoor ingezet om het sociaalliberale gedachtegoed te verspreiden. Dit gebeurde tijdens wekelijkse activiteiten in de elf afdelingen waar sprekers werden uitgenodigd en discussies werden gevoerd. Op die manier konden leden tot nieuwe inzichten komen en van elkaar standpunten leren. De Jonge Democraten hebben dit ook in het buitenland gedaan via de koepelorganisaties LYMEC en IFLRY, waar diverse delegaties meerdere congressen bezocht hebben.

Bovendien is er een team naar Bulgarije afgereist voor het 20-jarige bestaan van onze zusterpartij aldaar. Ook op onze congressen en politiek-inhoudelijke dagen hebben wij ingezet op het vergroten van de kennis van leden op politieke onderwerpen.

Tijdens de Provinciale Staten-verkiezingen en de Europese verkiezingen heeft de JD met succes campagne gevoerd voor het verkiezen van jonge en progressieve leden. We zijn doorgegaan met ons trainingsprogramma en netwerk voor jonge progressieve kandidaten en hebben ons via verschillende kanalen gemengd in het politieke debat. Zo zijn we actief onderdeel geweest van de klimaatstakingen en heeft ons actief lobbyen voor 90km/h ervoor gezorgd dat het kabinet de snelheid heeft aangepast. Na een aantal financiële tegenslagen in 2018, lijkt de JD op dit gebied de weg naar boven ingeslagen te hebben. Ondanks dat de subsidie en de contributie opnieuw te hoog ingeschat zijn, zijn ook de uitgaven aanzienlijk lager uitgevallen dan verwacht. Dat komt onder andere door het doorvoeren van extra bezuinigingen tijdens het Wintercongres in februari. Hierdoor kan, in tegenstelling tot 2018, een bijdrage aan de bestemmingsreserves gedaan worden.

Voor 2020 ziet de (landelijke) begroting er als volgt uit:

Begroting 2020 - Jonge Democraten	
€	2020 Begroting
Contributies	50.000
Subsidie	210.000
Overige inkomsten	29.500
Inkomsten	289.500
Indirecte kosten	64.900
Ledenactiviteiten	29.000
Scholing en vorming	35.000
Bestuur	30.250
Internationale projecten	25.500
Communicatie	8.250
Afdelingen	70.000
Uitgaven	262.900
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	26.600
Rente	
Resultaat	26.600

In voorgaande jaren werd de begroting gedeeld die in het najaar door het bestuur was goedgekeurd. Op 5 februari 2020 is er echter een geüpdateerde begroting gedeeld met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ten behoeve van de motie Jetten c.s. De laatstgenoemde, meest recente begroting is gedeeld in dit jaarverslag.

2. Financiële uitkomsten 2019

Vereniging Jonge Democraten, exclusief de afdelingen

Het jaar 2019 sluit af met een positief resultaat van €30.697 tegenover een begroot positief resultaat van €10.009.

De baten zijn lager uitgevallen, voornamelijk doordat de subsidie en contributie voor 2019 lager is uitgevallen dan begroot. Dat heeft te maken met een groeiend ledenaantal bij andere PJO's en tegenvallende resultaten in eigen ledenaantallen. Door een herziening van de begroting op het Wintercongres in februari 2019 zijn zowel de baten als lasten gecorrigeerd waardoor er alsnog een positief resultaat geboekt kon worden. Hieronder een toelichting op de verschillende categoriën:

- Bestuurskosten: Het Landelijk Bestuur ontvangt per september geen vacatiegeld meer.
- Internationaal: De uitgaven zijn beperkt tot de betaling van contributie en congressen van IFLRY en LYMEC. Twinnings en andere studiereizen worden niet meer
- Campagne: Om kosten te drukken is er minder promotiemateriaal aangeschaft dan vooraf gepland. Daarnaast zijn bestaande trainingsmethode hergebruikt.
- DEMO: de DEMO is gestopt met het uitgeven van een gedrukte versie en overgestapt naar het publiceren van hun artikelen op een website. Hierdoor zijn de kosten nihil.

Afdelingen

Op verzoek van de extern accountant en in nauwe samenspraak met de kascontrolecommissie heeft het Landelijk Bestuur in 2014 vastgesteld dat zij juridisch gezien de verantwoordelijkheid draagt over de financiën van de gehele vereniging. Feitelijk betekent dit dat het bestuur ook verantwoording dient af te leggen over de financiën op decentraal niveau. Immers het Landelijk Bestuur handelt als bestuurder van de Vereniging Jonge Democraten. Die vereniging staat bekend als één rechtspersoon, hetgeen impliceert dat afdelingen geen separate rechtspersonen zijn. Daarom worden met ingang van 2014 de cijfers van de afdelingen opgenomen in de jaarrekening van de Jonge democraten.

Onderstaand vindt u een verkorte balans en rekening van baten en lasten van de afdelingen, welke dus in de jaarrekening is verwerkt.

Balans afdelingen - Jonge Democraten		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Activa			
Banksaldo	-		8.251
Totaal activa	-		8.251
Passiva			
Terug te betalen bijdrage van het Landelijk Bestuur	-		8.251
Totaal passiva	-		8.251

De afdelingen van de Jonge Democraten krijgen een budget toegeewezen en moeten het overgebleven budget aan het eind van het jaar terugstorten naar de landelijke vereniging.

Staat van baten en lasten afdelingen - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bijdrage van het Landelijk Bestuur	30.630	21.462	28.260
Overige inkomsten	24.038	10.915	22.403
Inkomsten	54.668	32.377	50.663
Indirecte kosten	4.403	1.745	1.267
Ledenactiviteiten	25.046	13.923	21.600
Scholing en vorming	2.630	2.821	4.442
Bestuur	6.980	4.378	2.651
Internationale projecten	7.900	4.714	12.967
Communicatie	8.150	4.796	7.736
Uitgaven	55.109	32.377	50.663
Resultaat	-441	-	-

In voorgaande jaren werden de bankkosten nog geboekt als financiële baten en lasten. Dat is vanaf dit jaar gecorrigeerd. Dezelfde correctie is toegepast op de vergelijkende cijfers.

Rekening van baten en lasten afdelingen

De post "Ledenactiviteiten" bestaat vooral uit de wekelijkse activiteiten die de afdelingen organiseren. Het gaat hierbij vooral om gastspakers, debatavonden en trainingen. Deze activiteiten staan ook open voor niet-leden en zijn vooral bedoeld om jongeren te betrekken bij politieke en maatschappelijke thema's. Trainingen en debatavonden hebben daarnaast ook een scholingskarakter.

De post "Internationale projecten" bestaat uit uitwisselingen met Europese zusterorganisaties. Het is vooraf moeilijk in te schatten voor afdelingen of ze een uitwisseling gaan organiseren en hoe dat financieel gaat uitpakken. De hogere uitgaven worden gecompenseerd door hogere inkomsten. Het grootste gedeelte van de kosten wordt opgebracht door de deelnemers van deze reizen en een klein gedeelte wordt vergoed via projectsubsidies vanuit de landelijke middelen.

Consolidatie

Consolidatie - Jonge Democraten				
€	Landelijke vereniging	Afdelingen	Eliminaties	Jonge Democraten
Contributies	61.899	-	-	61.899
Subsidie	143.407	-	-	143.407
Bijdrage Landelijk Bestuur	-	21.462	-21.462	-
Overige inkomsten	65.914	10.915	-	76.829
Inkomsten	271.220	32.377	-21.462	282.135
Indirecte kosten	59.538	1.745	-	61.283
Ledenactiviteiten	85.516	13.923	-	99.438
Scholing en vorming	22.978	2.821	-	25.798
Bestuur	35.820	4.378	-	40.198
Internationale projecten	11.416	4.714	-	16.130
Communicatie	3.831	4.796	-	8.628
Ledenblad Demo	-36	-	-	-36
Afdelingen	21.462	-	-21.462	-
Uitgaven	240.525	32.377	-21.462	251.440
Resultaat voor financiële baten en lasten	30.695	-	-	30.695
Rente	2	-	-	2
Resultaat	30.697	-	-	30.697

3.Balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

Balans - Jonge Democraten		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Activa			
Te ontvangen van gelieerde organisaties		69.232	41.708
Te ontvangen subsidie		30.994	35.551
Overige vorderingen		13.599	18.346
Vorderingen		113.824	95.604
Banksaldo		184.856	174.036
Totaal activa		298.680	269.641
Passiva			
Algemene reserve		203.269	169.581
Bestemmingsreserves		78.010	81.000
Eigen vermogen		281.279	250.581
Crediteuren		7.116	11.583
Overige uitstaande verplichtingen		10.285	7.476
Kortlopende schulden		17.401	19.059
Totaal passiva		298.680	269.641

De activa en passiva worden verder toegelicht in paragraaf 6.

4. Staat van baten en lasten 2019

Staat van baten en lasten - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Contributies	72.500	61.899	60.411
Subsidie	178.000	143.407	172.664
Overige inkomsten	93.668	76.829	65.663
Inkomsten	344.168	282.135	298.739
Indirecte kosten	64.303	61.283	76.832
Ledenactiviteiten	126.446	99.438	102.097
Opleidingen	22.130	25.798	31.635
Bestuurskosten	55.230	40.198	49.162
Internationale samenwerking	42.900	16.130	26.397
Communicatie	19.650	8.628	26.525
Ledenblad Demo	4.000	-36	5.616
Kosten	334.659	251.440	318.263
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	9.509	30.695	-19.524
Rente	500	2	54
Resultaat	10.009	30.697	-19.470
Dotatie algemene reserve	17.009	33.687	-
Onttrekking algemene reserve	-	-	-10.970
Dotatie verkiezingsreserve	5.000	5.000	-
Onttrekking verkiezingsreserve	-	-	-20.000
Dotatie lustrumreserve	3.000	3.000	4.000
Onttrekking lustrumreserve	-15.000	-10.990	-
Bestemming resultaat	10.009	30.697	-26.970

De baten en lasten worden nader toegelicht in paragraaf 7.

5. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is met inachtneming van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1. "Kleine organisaties zonder winststreven" opgesteld.

Vergelijkende cijfers

Voor presentatieloeleinden zijn enkele posten anders gerubriceerd. De vergelijkende cijfers zijn ook herzien. Dit heeft geen effect op het resultaat van 2018.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de Jonge Democraten zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het op grond van algemene aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Balans

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecapitaliseerde kostprijs. De reële waarde en gecapitaliseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecapitaliseerde kostprijs. De reële waarde en gecapitaliseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op onder de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling beschreven manier gewaardeerd.

Alle overige in de balans opgenomen posten zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De Vereniging is niet vennootschapsbelastingplichtig.

6. Toelichting op de balans

(in euro's)

6.1 Activa

Te ontvangen van gelieerde organisaties - Jonge Democraten

€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Vereniging Politieke Partij Democraten 66	68.944	41.330
Vrienden van de Jonge Democraten	288	378
Te ontvangen van gelieerde organisaties	69.232	41.708

Te ontvangen subsidie - Jonge Democraten

€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Te ontvangen WFPP-subsidie	30.994	35.551
Te ontvangen subsidie	30.994	35.551

De daadwerkelijke subsidie over 2019 is afhankelijk van het landelijk aantal leden van alle politieke partijen en kan derhalve afwijken van het in deze jaarrekening opgenomen bedrag aan subsidie. Bij de subsidie aanvraag is uitgegaan van een aantal van 4.000 leden per 1 januari 2019, terwijl het werkelijke aantal leden uit hoofde van Wet financiering politieke partijen (WFPP) per 1 januari 2019 3.360 bedraagt. Een eventueel verschil in de afrekening 2019 zal in 2020 worden verantwoord.

Overige vorderingen - Jonge Democraten

€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Vooruitbetaalde kosten	8.206	10.247
Overige vorderingen	5.393	8.099
Overige vorderingen	13.599	18.346

Banksaldo - Jonge Democraten

€	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
Rabobank	84.725	65.654
ASN bank	100.131	100.131
Banksaldo landelijk	184.856	165.785
Banksaldo afdelingen	-	8.251
Banksaldo	184.856	174.036

6.2 Passiva

Eigen vermogen - Jonge Democraten		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Algemene reserve op 1 januari		169.582	180.551
Dotatie		33.687	-
Onttrekking		-	-10.970
Algemene reserve op 31 december		203.269	169.582
Weerstandsvermogen op 1 januari		60.000	60.000
Weerstandsvermogen op 31 december		60.000	60.000
Verkiezingsreserve op 1 januari		-	20.000
Dotatie		5.000	-
Onttrekking		-	-20.000
Verkiezingsreserve op 31 december		5.000	-
Lustrumreserve op 1 januari		21.000	17.000
Dotatie		3.000	4.000
Onttrekking		-10.990	-
Lustrumreserve op 31 december		13.010	21.000
Bestemmingsreserves		78.010	81.000
Eigen vermogen		281.279	250.582

Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits besteed voor het doel waarvoor de Vereniging is opgericht.

Weerstandsvermogen

Voor de continuïteit van de organisatie acht het bestuur, mede gezien de groei van de leden en daarmee ook de organisatie, een minimum vermogen noodzakelijk van €60.000.

Vermogensstichting 'Erwin Nypels Stichting'

Per medio 2020 wordt een deel van het eigen vermogen van de Jonge Democraten beheerd door de vermogensstichting Erwin Nypels Stichting. De eerste donatie zal gelijk zijn aan het weerstandsvermogen, namelijk €60.000. De stichting is in het leven geroepen om de continuïteit van het weerstandsvermogen te waarborgen. Het bestuur van de stichting bestaat uit drie (oud-)leden van de Vereniging. Het bestuur wordt gekozen op de Algemene Ledenvergadering van de Jonge Democraten en de kandidaten worden voorgedragen door het zittende landelijk bestuur.

Verkiezingsreserve

Bestemmingsreserve ingesteld door de Algemene Ledenvergadering der Jonge Democraten. De reserve dient ter reservering van gelden voor verkiezingscampagnes. Onttrekkingen vanuit de reserve kunnen uitsluitend worden gedaan in jaren van verkiezingen (of verkiezingscampagnes) voor de Tweede Kamer, Provinciale Staten, Gemeenteraadsverkiezingen of het Europees Parlement.

Lustrumreserve

Bestemmingsreserve, in 2005 ingesteld, om een vijfjarig lustrum binnen de vereniging te kunnen vieren. Onttrekkingen kunnen uitsluitend worden gedaan in het jaar waarin de vereniging een lustrum heeft

behaald en zijn uitsluitend ten behoeve van uitgaven in het kader van dit lustrum. Sinds dit jaar groeit de reserve met €3.000 per jaar.

Crediteuren - Jonge Democraten

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Openstaande facturen leveranciers	7.116	11.583
Crediteuren	7.116	11.583

Overige kortlopende verplichtingen - Jonge Democraten

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Te betalen accountantskosten	10.285	7.201
Overig	-	276
Overige kortlopende verplichtingen	10.285	7.476

6.3 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurcontract

De Vereniging is in juli verhuisd naar de Lange Houtstraat 11 te Den Haag, de huurkosten bedragen vanaf 1 januari 2020 €13.750 per jaar inclusief servicekosten. Indexatie van de huurprijs geschieft elk jaar per 1 januari volgens de CPI-index, voor het eerst per 1 januari 2021.

7. Toelichting op de staat van baten en lasten

7.1 Inkomsten

Contributies - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Combileden JD en D66	50.000	35.014	41.851
Leden JD	22.500	26.885	18.560
Contributies	72.500	61.899	60.411

Subsidie - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Subsidie boekjaar	178.000	154.969	177.755
Subsidie vorig boekjaar	-	-11.562	-5.091
Subsidie	178.000	143.407	172.664

Overige inkomsten - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bijdragen congressen	20.500	18.325	18.390
Bijdragen seminar	16.000	-	250
Bijdragen symposia/excursies	5.000	2.458	-
Opbrengsten lustrum	5.000	12.369	-
Bijdragen talentontwikkeling	4.000	8.111	5.035
Bijdragen overige bijeenkomsten	3.000	578	1.158
Schenkingen	2.500	2.445	2.452
Bijdragen PI activiteiten	2.000	51	746
Bijdragen introductie-activiteiten	1.500	842	949
Bijdragen internationale reizen	500	-	69
Bijdrage D66	8.500	8.500	8.485
Overige bijdragen	14.500	12.235	13.977
Overige inkomsten	83.000	65.914	51.511
Overige inkomsten afdelingen	10.668	10.915	14.153
Overige inkomsten	93.668	76.829	65.663

Er is dit jaar geen seminar georganiseerd.

D66 doet een bijdrage aan de ledenwervingscampagne van de Jonge Democraten aan de start van het collegejaar.

7.2 Uitgaven

Indirecte kosten - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huisvestingskosten	24.000	20.375	24.769
Personalekosten D66	18.500	20.161	24.900
Accountantskosten	7.200	12.069	7.200
Automatisering	4.000	3.606	7.080
Postbezorging	500	39	129
Overig	10.103	3.289	11.486
Indirecte kosten landelijke vereniging	64.303	59.538	75.565
Indirecte kosten afdelingen	-	1.745	1.267
Indirecte kosten	64.303	61.283	76.832

Vanwege tegenvalende inkomsten is er op het Wintercongres besloten te bezuinigen op zoveel mogelijk kosten.

Ledenactiviteiten - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Congressen	54.000	49.583	60.367
Introweekenden	3.500	1.308	3.097
Politiek inhoudelijke activiteiten	4.400	3.521	2.865
Overig	39.500	31.103	14.168
Ledenactiviteiten Landelijk Bestuur	101.400	85.516	80.497
Ledenactiviteiten afdelingen	25.046	13.923	21.600
Ledenactiviteiten	126.446	99.438	102.097

Opleidingen - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bijeenkomsten (lokale) bestuurders	11.000	17.041	18.585
Scholing en vorming	8.500	5.937	8.608
Opleidingen landelijke vereniging	19.500	22.978	27.193
Opleidingen afdelingen	2.630	2.821	4.442
Opleidingen	22.130	25.798	31.635

Bestuurskosten - Jonge Democraten			
€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Reis- en verblijfkosten	17.000	17.172	15.467
Vacatiegeld	30.000	16.680	28.356
Vergaderkosten	-	438	1.069
Bedankjes	1.250	1.138	1.342
Overig	-	392	276
Bestuurskosten landelijke vereniging	48.250	35.820	46.511
Bestuurskosten afdelingen	6.980	4.378	2.651
Bestuurskosten	55.230	40.198	49.162

Vanaf september 2019 hebben de leden van het landelijk bestuur van de Jonge Democraten een parttime aanstelling en ontvangen zij geen vacatiegeld. Het bestuur dat actief was tot en met augustus heeft wel vacatiegeld ontvangen.

Internationale samenwerking - Jonge Democraten			
€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Excursie EP	5.000	3.136	-
Lidmaatschappen internationale organisaties	3.000	3.005	3.142
Congressen en seminars	7.000	5.115	7.169
Projecten	20.000	160	3.118
Internationale samenwerking landelijke vereniging	35.000	11.416	13.430
Internationale samenwerking afdelingen	7.900	4.714	12.967
Internationale samenwerking	42.900	16.130	26.397

Er is op het Wintercongres besloten geen landelijke bijdrage aan Twinning-projecten toe te wijzen.

Communicatie - Jonge Democraten			
€	2019	2019	2018
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Promotiemateriaal en ledenwerving	4.500	2.196	9.544
Campagnes verkiezingen	3.000	905	8.289
Overig	4.000	730	956
Communicatie landelijke vereniging	11.500	3.831	18.789
Communicatie afdelingen	8.150	4.796	7.736
Communicatie	19.650	8.628	26.525

Er is op het Wintercongres besloten om ook op de campagnes te bezuinigen.

Ledenblad Demo - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Drukwerk	4.000	-36	5.520
Overig	-	-	96
Ledenblad Demo	4.000	-36	5.616

Ledenblad Demo wordt sinds 2019 alleen digitaal uitgegeven en er is gebruik gemaakt van gratis software.

7.3 Financieel resultaat

Rente - Jonge Democraten			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Bankrente (positief is een opbrengst)	500	2	54
Rente	500	2	54

8.Overige toelichting

Geburtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Covid-19 virus in de eerste maanden van 2020 heeft naar de beste inschatting van het bestuur geen grote gevolgen voor Vereniging de Jonge Democraten. De financiële risico's van de uitbraak van het Covid-19 virus worden als beperkt ingeschat. De activiteiten zullen zoveel als mogelijk doorgang vinden in 2020, waar nodig in een aangepaste vorm.

9. Ondertekening

's Gravenhage, 29 juni 2020
Vereniging Jonge Democraten

A. Broer (voorzitter)

M.W. Laan (algemeen secretaris)

K. van der Put (penningmeester)

W. Heemskerk

M.W. Heerma

J.J. Ensing

P.C. Cramer

10. Overige gegevens

Bestemming resultaat

Van het positieve resultaat over 2019 van €30.697 is vooruitlopend op de goedkeuring door het Congres:

€33.687 gedoteerd aan de algemene reserve,
€5.000 gedoteerd aan de verkiezingsreserve,
€3.000 gedoteerd aan de lustrumreserve,
en €10.990 onttrokken uit de bestemmingsreserve Lustrum.

Aantal leden

Het ledenaantal, zoal bedoeld in de Wet financiering politieke partijen (Wfpp), bedroeg per 1 januari 2019 3.360. Dat is een daling van 13,5% ten opzichte van het aantal van 3.884, per 1 januari 2018.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Jonge Democraten te Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag 2019 opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Vereniging Jonge Democraten te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het Jaarverslag 2019 Vereniging Jonge Democraten opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Jonge Democraten op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven (Rjk C1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de rekening van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Jonge Democraten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

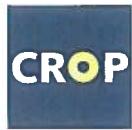
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele ordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 30 juni 2020
CROP registeraccountants

Was getekend

[Redacted signature]

Jaarverslag 2019

D66
internationaal

1. Bestuursverslag	3
2. Balans per 31 december 2019	7
3. Staat van baten en lasten	8
4. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat	9
5. Toelichting op de balans	10
5.1 <i>Activa</i>	10
5.2 <i>Passiva</i>	10
6. Toelichting op de staat van baten en lasten	12
6.1 <i>Inkomsten</i>	12
6.2 <i>Kosten</i>	12
6.3 <i>Financiële baten en lasten</i>	14
7. Overige toelichting	15
8. Ondertekening	16
9. Overige gegevens	17
<i>Bestemming resultaat</i>	17
<i>Controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i>	18

1. Bestuursverslag

De Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66, gevestigd Lange Houtstraat 11 te 's Gravenhage, is in 1997 opgericht.

De Stichting heeft tot doel het ondersteunen van democratiseringsprocessen in het Europese nabuurschap. D66 biedt via IDI praktische hulp en training aan geestverwante partijen en bewegingen. Een training kan gericht zijn op campagne voeren, lokaal bestuur, maar ook (sociaal-)liberaal gedachtegoed als onderwerp hebben. Tevens stimuleert Stichting IDI de actieve betrokkenheid van jongeren en vrouwen bij haar zusterpartijen. D66 profiteert van de opgedane kennis op het gebied van democratie en internationale samenwerking en bouwt via IDI een netwerk op in landen rondom de Europese Unie.

Bestuur	
Tjeerd Dierckxsens	Voorzitter
Michiel van der Eng	Penningmeester
Ivanka Bloom	Lid

Op het digitale Congres op 18 april 2020 is er een nieuwe penningmeester verkozen. Op 31 december 2019 was Michiel van der Eng penningmeester van de Stichting, maar het jaarverslag wordt getekend door Rob Meijer.

De leiding van de Stichting ligt bij de directeur van het Landelijk Bureau, sinds juli 2017 is dit Sander Bus.

Terugblik op 2019

Het resultaat over 2019 bedraagt €0. De algemene reserve per 31 december 2019 bedraagt €41.693. Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits besteed voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Zuidoost-Europa

Ook in 2019 lag de focus van het werk in Zuidoost-Europa op Bosnië en Herzegovina. Hierbij is voortgebouwd op het fundament wat in voorgaande jaren is gelegd. In het bijzonder met het voortzetten van het programma om een gelijke verdeling tussen mannen en vrouwen op verkozen posities te realiseren. De kracht van het programma ligt in een continue, gestructureerde en pro-actieve aanpak voor huidige en potentiele vrouwelijke politici. De resultaten zijn duidelijk terug te zien in de verkiezingsresultaten van de partij. Daarnaast is gewerkt aan versterking van de partijstructuur op regionaal niveau, inhoudelijke verdieping en outreach en communicatiestrategie.

Voor politici van zusterpartijen uit Bosnië en Herzegovina, Noord-Macedonië, Montenegro en Servië is een EU Mentorship programma georganiseerd. Evenals vorig jaar is in de regio ook het Regional Expert Network voortgezet, aangevuld met een Regional Academy waarin trainers werden opgeleid. De regionale trainingen zijn georganiseerd in samenwerking met het European Liberal Forum.

Oostelijk Partnerschap

In het Oostelijk Partnerschap zijn de succesvolle trainingen van 2018 op verzoek van de partnerorganisaties in 2019 deels herhaald voor nieuwe deelnemers. Waar nodig zijn de onderwerpen aangepast aan de actualiteit. In Wit-Rusland en Oekraïne is dit jaar wederom gewerkt aan inhoudelijke

en capaciteitsontwikkeling in o.a. politieke ideologie, tolerantie en discriminatie en debatvaardigheden. Trainers die vorig jaar in onze programma's zijn opgeleid hebben dit jaar zelfstandig een serie debattrainingen geleid in Wit-Rusland. Jongeren uit Oekraïne en Wit-Rusland bogen zich samen over vraagstukken rond een open samenleving en de waarden in een liberale democratie in de huidige tijd. Met Oekraïne is dit jaar ook een uitwisseling georganiseerd tussen experts uit Oekraïne en D66. In Humanity House deelden Oekraïense experts hun ervaring en kennis over Europese samenwerking en de rol van het maatschappelijk middenveld in Oekraïne. Dit werd gevuld door een bezoek van een D66 delegatie aan Oekraïne, met inhoudelijke bijeenkomsten en trainingen met zusterorganisaties en civil society vertegenwoordigers.

Midden-Oosten

Ook in 2019 waren kennisuitwisseling en versterking van het partnernetwerk leidend bij de activiteiten van Stichting IDI / D66 Internationaal in het Midden-Oosten. Er is dit jaar ingezet op het blijvend ondersteunen van integratie van organisaties uit het Midden-Oosten in internationale netwerken. Onderdeel daarvan was de ontwikkeling van een vrouwelijk leiderschapsprogramma voor talentvolle jonge politici. Een van de sessies van de reeks is daarbij ook in deze regio georganiseerd, en deelname van talenten uit de regio werd gefaciliteerd. In samenwerking met dezelfde organisatie is ook een meerdaags seminar over pluralisme en participatie in Beirut gehost, met deelnemers uit o.a. Libanon en Jordanië. Daarnaast is er aandacht geweest voor klimaatverandering in de regio. In het kader van de Dag van Het Midden-Oosten zijn regionale klimaatvraagstukken en -oplossingen aangekaart door klimaat-activisten uit onder meer Jordanië en Egypte.

Noord-Afrika

In Noord-Afrika wordt voornamelijk gewerkt met organisaties in Tunesië en Marokko. Zowel kennisuitwisseling, verstevigen van organisatiestructuren en betrokkenheid bij regionale en internationale netwerken werden daarbij belicht. In Tunesië is gewerkt aan het ontwikkelen van de partijstrategie, ontwikkeling van communicatiebeleid en het betrekken van jongeren in de politiek. Dit laatste had ook aandacht in Marokko. In Marokko is daarnaast gewerkt aan uitwisseling op lokaal niveau en het trainen van talentvolle vrouwen.

Klimaatverandering werd in verschillende seminars belicht door experts over en uit de MENA-regio. Niet enkel de problemen, maar ook potentieel oplossings- en mitigatierichtingen werden gedeeld. Een delegatie van D66 Kamerleden bezocht Tunesië en wisselde daar ervaringen uit met experts op het gebied van migratie, veiligheid en defensie, met name gericht op de situatie in Libië.

Internationale netwerken

Stichting IDI / D66 Internationaal hecht belang aan internationale samenwerking. Daarom is er in Europa aansluiting bij ALDE en het European Liberal Forum (ELF) en wereldwijd bij Liberal International (LI). Ook wordt waar mogelijk samengewerkt met het Arab Liberal Forum, Africa Liberal Network, en de jongerenorganisaties LYMEC en IFLRY.

In dit jaar van Europese verkiezingen namen D66 delegaties deel aan de congressen van ALDE in Berlijn, Duitsland; Brussel, België; Zurich, Zwitserland en Athene, Griekenland, die deels in het teken stonden van de verkiezingen voor het Europees Parlement. Wereldwijd was D66 ook vertegenwoordigd tijdens de congressen van Liberal International in Londen, UK en Fès, Marokko was D66. Deelname aan paneldiscusses en bijdragen aan het debat zorgen daar voor waardevolle interacties.

Deze gelegenheden grijpen we aan voor het internationaal uitwisselen van beleidsvraagstukken en voor het integreren van de samenwerkingspartners uit de NFRP-NPPP-programma's. In 2019 is deelname aan congressen mogelijk gemaakt voor partners uit Bosnië en Chili, om hen verder in het Europese en

wereldwijde liberale netwerk te integreren. Ook ondersteunden we de congressen van de wereldwijde liberale jongerenorganisatie IFLRY in Sofia, Bulgarije, en Kaapstad, Zuid-Afrika. Deelname van jongerenpartijen van onze partners in de MENA-regio was hierbij een speerpunt.

Binnen het Europese netwerk van ELF, het European Liberal Forum, is gewerkt aan de eerdergenoemde projecten in Zuidoost-Europa; Regional Expert Network, Regional Academy en EU Mentorschip. Deze zijn uitgevoerd met verschillende partners binnen het netwerk. Met onze Poolse zusterorganisatie is een project gestart voor een Europees brede uitwisseling van ervaringen in partijorganisatie. Daarnaast is binnen het netwerk gehoor gegeven aan verzoeken voor experts en trainers binnen projecten van andere ELF-lidorganisaties.

Stichting IDI / D66 Internationaal is dankbaar dat zij in de gelegenheid wordt gesteld om haar werkzaamheden uit te dragen, en trots op behaalde resultaten in 2019. We kijken uit naar het voortzetten van de projecten en partnerschappen in 2020 en verder.

Begroting 2020

De succesvolle samenwerkingen met vaste partnerorganisaties zetten we in 2020 voort en worden waar mogelijk verdiept. Aandacht blijft voor het opleiden en betrekken van jongeren en vrouwen in de politiek, en naast mensenrechten staan ook klimaatverandering en migratie op de radar. In 2020 blijft internationale samenwerking en het investeren in de netwerken hoog op de agenda.

In Zuidoost-Europa en het Oostelijk Partnerschap blijft Stichting IDI betrokken bij de partners waarmee in 2019 is gewerkt. Dit betekent een voortzetting van de ondersteuning van projecten gericht op jonge politieke activisten in o.a. Wit-Rusland, Oekraïne en Georgië. IDI ondersteunt onder meer trainingen op het gebied van communicatie, trainingen over liberalisme en de professionalisering van de partijorganisatie. Daarnaast ondersteunt IDI de verdere ontwikkeling van partners in Bosnië en Herzegovina en de Westelijke Balkan, in het bijzonder met projecten ter stimulering van de participatie van vrouwen en het versterken van trainingscapaciteit binnen de zusterpartijen.

In de MENA-regio blijft Stichting IDI zich inzetten in om essentiële, progressief-liberale idealen als mensenrechten, democratie en vrijheid te versterken en verzekeren in gebieden waar zij in de verdrukking komen. In 2020 ligt de focus van Stichting IDI onder andere op het vergroten van de interne capaciteiten van partners in Tunesië en Marokko. Jongeren hebben ook hier speciale aandacht van de Stichting. Daarbij hecht IDI waarde aan vraaggestuurde samenwerking, waarbij in overleg met de partners de ontwikkelgebieden worden geïdentificeerd.

In de internationale netwerken richt Stichting IDI / D66 Internationaal zich in 2020 op verdere uitbreiding van de projecten binnen het Europese ELF netwerk, waaronder het ontwikkelingen van een e-learning platform en de organisatie van een Europese trainers academie. Betrokkenheid bij ALDE en LI ontwikkelingen, zowel op politiek als trainingsvlak, blijft de volle aandacht houden.

In 2020 blijft Stichting IDI / D66 Internationaal zich inzetten voor sociaalliberale en democratische waarden. Dit zou niet mogelijk zijn zonder de steun van de ministeries van Buitenlandse Zaken en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Stichting wil de Nederlandse regering dan ook bedanken voor het inschakelen van de politieke partijen om bij te dragen aan het meer pluralistisch en democratisch maken van onze Europese nabuurschap, waarmee zij voor de Stichting de volgende werkbegroting 2020 mogelijk maakt:

Begroting 2020 - Internationaal Democratisch Initiatief

	2020
€	Begroting
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	289.846
Ministerie van Buitenlandse Zaken	325.230
Subsidie	615.076
Personelelasten	123.308
Overige indirekte kosten	46.000
Projectkosten	445.768
Lasten	615.076
Resultaat	

2. Balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

Balans - Internationaal Democratisch Initiatief		31-12-2019	31-12-2018
€		Werkelijk	Werkelijk
Activa			
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		41.969	45.708
Ministerie van Buitenlandse Zaken		4.109	4.244
Overige vorderingen en overlopende activa		7.561	9.388
Vorderingen		53.639	59.340
Banksaldo		101.099	166.636
Totaal activa		154.738	225.976
Passiva			
Algemene reserve		41.693	41.693
Eigen vermogen		41.693	41.693
Schulden aan gelieerde organisaties		57.464	99.877
Crediteuren		35.608	55.683
Ministerie van Buitenlandse Zaken		8.091	11.750
Overige verplichtingen		11.882	16.973
Kortlopende schulden		113.046	184.283
Totaal passiva		154.738	225.976

De activa en passiva worden verder toegelicht in paragraaf 5.

3. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten - Internationaal Democratisch Initiatief			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Subsidie	545.674	523.536	537.197
Inkomsten	545.674	523.536	537.197
Personalekosten	127.190	135.743	138.830
Overige indirekte kosten	46.790	54.559	62.882
Projectkosten	371.694	333.250	340.943
Uitgaven	545.674	523.552	542.656
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	-	-16	-5.458
Rente	-	16	-
Resultaat	-	-	-5.458

Er is in 2019 een positieve verrekening geweest van de Wet financiering politieke partijen (WFPP) over 2018 voor de Stichting.

Alle baten en lasten worden verder toegelicht in paragraaf 6.

4. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is met inachtneming van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1. "Kleine organisaties zonder winststreven" opgesteld.

Vergelijkende cijfers

Voor presentatieloeinden zijn enkele posten anders gerubriceerd. De vergelijkende cijfers zijn ook herzien. Dit heeft geen effect op het resultaat van 2018.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Internationaal Initiatief zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het op grond van algemene aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Balans

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecompenseerde kostprijs. De reële waarde en gecompenseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gecompenseerde kostprijs. De reële waarde en gecompenseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op onder de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling beschreven manier gewaardeerd.

Alle overige in de balans opgenomen posten zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De stichting is niet vennootschapsbelastingplichtig.

5. Toelichting op de balans

5.1 Activa

Vorderingen - Internationaal Democratisch Initiatief		
	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	41.969	45.708
Ministerie van Buitenlandse Zaken	4.109	4.244
Te ontvangen subsidie	46.079	49.952
Overige vorderingen	7.561	9.388
Vorderingen	53.639	59.340

De Stichting ontvangt financiering binnen het Wfpp programma van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en binnen het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Politieke Partijen Programma. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen het NFRP Shiraka en NFRP Matra. In het Shiraka programma worden activiteiten gefinancierd waarmee Nederland een bijdrage wil leveren aan duurzame transitie naar een democratisch bestel in landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA). De Matra activiteiten zijn gericht op de ondersteuning van de overgang naar een pluriforme, duurzame en democratische rechtsstaat in landen met een EU-toetredingsperspectief in Zuidoost-Europa en landen binnen het Oostelijk Partnerschap.

Banksaldo - Internationaal Democratisch Initiatief		
	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Rekening-courant Rabobank	17.786	24.889
Spaarrekening Rabobank	83.313	141.747
Banksaldo	101.099	166.636

De saldi staan vrij ter beschikking de stichting en zijn direct opvraagbaar.

5.2 Passiva

Eigen vermogen - Internationaal Democratisch Initiatief		
	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Algemene reserve op 1 januari	41.693	47.151
Resultaat boekjaar	-	-5.458
Algemene reserve op 31 december	41.693	41.693

Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits besteed voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Schulden aan gelieerde organisaties - Internationaal Democratisch Initiatief

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Rekening-courant Politieke Partij Democraten 66	40.888	84.366
Rekening-courant Mr. Hans van Mierlo Stichting	16.576	15.510
Schulden aan gelieerde organisaties	57.464	99.877

Crediteuren - Internationaal Democratisch Initiatief

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Saldo conform crediteurenadministratie	35.608	55.683
Crediteuren	35.608	55.683

Ministerie van Buitenlandse Zaken - Internationaal Democratisch Initiatief

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Ministerie van Buitenlandse Zaken	8.091	11.750
Terug te betalen subsidie	8.091	11.750

De schuld aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken op 31 december 2019 wordt verklaard door een verwachte terugbetaling van een deel van de financiering onder het Shiraka programma 2018. Een aantal projecten in de MENA-regio zijn tegen minder kosten gerealiseerd dan verwacht en de eindbeschikking 2018 is op 31 december 2019 nog niet gedeeld met de Stichting.

Overige verplichtingen - Internationaal Democratisch Initiatief

	31-12-2019 Werkelijk	31-12-2018 Werkelijk
€		
Nog te betalen accountantskosten	6.776	4.901
Te betalen inzake projecten	3.515	3.444
Reservering vakantiegeld en -dagen	1.591	8.448
Overig	-	181
Overige verplichtingen	11.882	16.973

Er is geen reservering vakantiegeld meer, alleen een reservering vakantiedagen. Alle verloning loopt via het Landelijk Bureau van D66. Hoewel de kosten voor vakantiegeld wel maandelijks worden doorberekend is de schuld aan het Landelijk Bureau, en dus onderdeel van de rekening-courant Politieke Partij Democraten 66. Dit was vorig jaar ook al het geval, echter stond er toen nog een oud saldo op.

6. Toelichting op de staat van baten en lasten

6.1 Inkomsten

Subsidie - Internationaal Democratisch Initiatief			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Subsidie BZK	232.550	209.846	228.540
Subsidie BZ	313.124	305.236	305.244
Subsidie voorgaand boekjaar	-	8.454	3.413
Subsidie	545.674	523.536	537.197

De Stichting ontvangt financiering binnen het Wfpp programma van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en binnen het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Politieke Partijen Programma. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen het NFRP Shiraka en NFRP Matra. In het Shiraka programma worden activiteiten gefinancierd waarmee Nederland een bijdrage wil leveren aan duurzame transitie naar een democratisch bestel in landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA). De Matra activiteiten zijn gericht op de ondersteuning van de overgang naar een pluriforme, duurzame en democratische rechtsstaat in landen met een EU-toetredingsperspectief in Zuidoost-Europa en landen binnen het Oostelijk Partnerschap.

De maximaal te ontvangen Wfpp-subsidie is afhankelijk van het aantal zetels van D66 in de Tweede Kamer. Alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten worden uiteindelijk vergoed. Dit geldt voor alle buitenlandse activiteiten.

6.2 Kosten

Personeelskosten - Internationaal Democratisch Initiatief			
€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Brutoloon	105.405	111.713	114.386
Sociale lasten	19.100	21.246	20.560
Pensioenpremie	2.685	1.362	1.422
Overig	-	1.423	2.462
Personeelskosten	127.190	135.743	138.830
Aantal medewerkers (FTE) op 31 december	3 (2,7)	2 (2,0)	3 (2,7)

In de brutolonen is dit jaar een bate van €4.081 verantwoord vanwege de vrijval van oude reserveringen.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeraar en is naar zijn aard een beschikbare premie regeling. De stichting heeft in het geval van een tekort bij de verzekeraar geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De verschuldigde premies worden daarom als last in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop ze betrekking hebben.

Vorig jaar werden de bankkosten nog geboekt als financiële baten en lasten. Het zijn echter lopende kosten en geen rentes. Dat is met ingang van dit boekjaar gecorrigeerd.

Huisvesting- en administratiekosten - Internationaal Democratisch Initiatief

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huisvestingskosten	35.490	32.091	32.568
Accountantskosten	5.800	9.774	7.880
Bankkosten	-	758	417
Overig	500	1.334	432
<u>Bijdrage D66 aan exploitatie</u>	-	-9.545	-
Huisvesting- en administratiekosten	41.790	34.411	41.298

Bestuurskosten - Internationaal Democratisch Initiatief

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Lidmaatschappen	5.000	19.313	18.694
Huur ruimtes	-	-	50
Reiskosten	-	834	2.285
Overige kosten	-	-	556
Bestuurskosten	5.000	20.147	21.585

De lidmaatschapsgelden van ALDE zijn door de Stichting betaald, maar waren niet begroot.

Overige indirecte kosten - Internationaal Democratisch Initiatief

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Huisvesting- en administratiekosten	41.790	34.411	41.298
Bestuurskosten	5.000	20.147	21.585
Overige indirecte kosten	46.790	54.559	62.882

Projectkosten - Internationaal Democratisch Initiatief

€	2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
Projecten Matra-programma	65.750	69.339	67.900
Projecten Shiraka-programma	184.750	176.862	176.289
Overige projecten	121.194	87.049	95.492
Projectkosten	371.694	333.250	339.681

In bovenstaande tabel worden alleen directe projectkosten verantwoord. Hiernaast worden worden er voor €59.036 (2018: €61.055) indirecte kosten verantwoord onder de Matra- en Shiraka programma's. In totaal wordt er onder deze programma's dus €305.236 (2018: €305.244) verantwoord.

6.3 Financiële baten en lasten

Rente - Internationaal Democratisch Initiatief		2019 Begroting	2019 Werkelijk	2018 Werkelijk
€				
	Rente (positief is een opbrengst)	-	16	-
	Rente	-	16	-

7. Overige toelichting

Geburtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Covid-19 virus in de eerste maanden van 2020 heeft naar de beste inschatting van het bestuur geen grote gevolgen voor Stichting Internationaal Democratisch Initiatief. De financiële risico's van de uitbraak van het Covid-19 virus worden als beperkt ingeschat. De activiteiten van de stichting zullen zoveel als mogelijk doorgang vinden in 2020, waar nodig in een aangepaste vorm.

8. Ondertekening

's Gravenhage, 29 juni 2020

Tjeerd Dierckxsens

Voorzitter

Rob Meijer

Penningmeester

Ivanka Bloom

Lid

9. Overige gegevens

Bestemming resultaat
Het resultaat is nihil.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66 te Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag 2019 opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66 te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het Jaarverslag 2019 Stichting Democratisch Initiatief D66 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66 op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven (RJk C1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de rekening van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlesstandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 30 juni 2020
CROP registeraccountants

Was getekend

[Redacted signature]

Samengestelde resultatenrekening - D66 en al haar neveninstellingen

€	Democraten 66	Mr. Hans van Mierlo Stichting	Internationaal Democratisch Initiatief	Jonge Democraten	Totaal
Contributies	2.338.509	-	-	61.899	2.400.409
Giften	-	-	-	10.945	10.945
Ministerie van BZK	1.372.000	383.733	218.300	143.407	2.117.440
Ministerie van BZ	-	-	305.236	-	305.236
Abonnementssinkomsten	-	39.367	-	-	39.367
Overige inkomsten	487.434	36.398	-	54.969	578.801
Inkomsten	4.197.943	459.498	523.536	271.220	5.452.198
Personelekosten	1.814.735	272.216	135.743	-	2.222.695
Huisvestingskosten	160.816	80.157	32.091	20.375	293.438
Afschrijvingen	100.277	-	-	-	100.277
Overige indirecte kosten	74.597	8.831	2.321	39.163	124.912
Indirecte kosten	2.150.425	361.204	170.155	59.538	2.741.322
Bestuurskosten	24.403	500	20.147	35.820	80.870
Verenigingsactiviteiten	320.639	27.208	-	57.394	405.241
Opleidingen	47.789	-	-	22.978	70.767
Communicatie	1.621.432	5.095	-	3.795	1.630.323
Publicaties	66.910	62.137	-	-	129.047
Internationale samenwerking	-	-	333.250	11.416	344.666
Congreskosten	152.461	28	-	49.583	202.073
Overige directe kosten	18.045	-	-	-	18.045
Direkte kosten	2.251.680	94.969	353.397	180.987	2.881.033
Kosten	4.402.105	456.173	523.552	240.525	5.622.355
Resultaat excl. fin. baten en lasten	-204.162	3.325	-16	30.695	-170.157
Rente (positief is een opbrengst)	257	4	16	2	257
Resultaat	-203.905	3.330	0	30.697	-169.900

Overzicht vermogen per 31 december 2019 (cf WFPP artikel 25, eerste lid, onder a en artikel 20, eerste lid, onder d)

Vereniging Politieke Partij Democraten 66	2.251.587
Mr. Hans van Mierlo Stichting	165.406
Vereniging Jonge Democraten	281.279
Internationaal Democratisch Initiatief	41.693
	2.739.964

Overzicht schulden per 31 december 2019 (cf WFPP artikel 25, eerste lid, onder a en artikel 20, eerste lid, onder e)

Vereniging Politieke Partij Democraten 66	371.862
Mr. Hans van Mierlo Stichting	88.436
Vereniging Jonge Democraten	17.401
Internationaal Democratisch Initiatief	113.046
	590.745

WFPP-verantwoording volgens artikel 7 - D66 en al haar neveninstellingen

€	Begroot	Realisatie
A - Politieke vormings- en scholingsactiviteiten		
Opleiden vrijwilligers	17.500	8.946
Opleiden politici	43.900	18.952
Els Borst Netwerk (vrouwen netwerk)	5.000	9.359
Opleiden trainers	6.000	476
Route 66 (opleiden jongeren)	5.000	4.498
Overig	-	10.057
Directe kosten	77.400	52.287
Salariskosten	226.674	346.450
Indirecte kosten	233.022	64.086
Subtotaal A	537.096	462.824
B - Informatievoorziening		
De Democraat	57.500	66.910
Congreskosten	150.000	152.461
Automatisering	43.000	90.990
Ondersteuning lokale afdelingen	319.500	264.631
Directe kosten	570.000	574.992
Salariskosten	472.785	765.468
Indirecte kosten	486.026	141.596
Subtotaal B	1.528.811	1.482.056
C - Internationale samenwerking		
Shiraka-projecten	184.750	176.862
Matra-projecten	65.750	69.339
Reguliere IDI projecten	58.570	87.049
Directe kosten	309.069	333.250
Salariskosten	189.815	135.743
Indirecte kosten	66.790	54.559
Subtotaal C	565.674	523.552
NB: In de aanvraag WFPP 2019 zijn de Matra- en Shiraka-middelen buiten beschouwing gelaten.		
D - Politiek-wetenschappelijke activiteiten		
Thema-afdelingen	24.300	17.544
Inhoudelijke activiteiten	15.000	27.208
Publicaties	50.000	62.137
Directe kosten	89.300	106.889
Salariskosten	352.659	359.848
Indirecte kosten	152.452	110.822
Subtotaal D	594.410	577.559
E - Bevordering van de politieke participatie van jongeren		
Ledenactiviteiten	116.323	125.022
Opleidingen	24.157	22.978
Bestuurskosten	62.250	35.820
Internationale samenwerking	17.343	11.416
Communicatie	39.022	3.831
Ledenblad DEMO	4.955	-36
Directe kosten	264.050	199.032
Indirecte kosten	-	59.538
Subtotaal E	264.050	258.570

F - Ledenwerving

Ledenwerving	73.835
Permanente campagne	192.200
Directe kosten	192.200
Salariskosten	131.370
Indirecte kosten	135.049
Subtotaal F	458.618
	448.728

G - Betrekken van niet-leden

Betrekken van niet-leden	-
Directe kosten	-
Salariskosten	10.275
Indirecte kosten	10.563
Subtotaal G	20.837
	103.127

H - Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers

Bestuurskosten	24.403
Bestuurdersvereniging	8.000
Directe kosten	8.000
Salariskosten	38.170
Indirecte kosten	39.239
Subtotaal H	85.410
	174.858

I - Verkiezingscampagnes

Campagne Provinciale Staten	782.455
Campagne Europees Parlement	410.425
Herindelingsverkiezingen	10.000
Directe kosten	10.000
Salariskosten	160.096
Indirecte kosten	164.580
Subtotaal I	334.676
	1.591.082

NB: In de aanvraag WFPP 2019 waren de begrote kosten voor de verkiezingsbegrotingen niet opgenomen vanwege de gevoeligheid van deze informatie.

Totaal	5.622.355

Samenvatting artikel 7 - D66 en al haar neveninstellingen

€	Begroot	Realisatie
A - Politieke vormings- en scholingsactiviteiten	537.096	462.824
B - Informatievoorziening	1.528.811	1.482.056
C - Internationale samenwerking	565.674	523.552
D - Politiek-wetenschappelijke activiteiten	594.410	577.559
E - Bevordering van de politieke participatie van jongeren	264.050	258.570
F - Ledenwerving	458.618	448.728
G - Betrekken van niet-leden	20.837	103.127
H - Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdrage	85.410	174.858
I - Verkiezingscampagnes	334.676	1.591.082
Totaal kosten	4.389.583	5.622.355
Gedekt vanuit andere subsidies	-313.124	-305.236
Kosten relevant voor WFPP	4.076.459	5.317.118

Recapitulatie per organisatie - D66 en al haar neveninstellingen

€	Begroot	Toegezegde subsidie	Realisatie
Vereniging Politieke Partij D66	3.132.962	1.319.528	4.402.105
Mr Hans van Mierlo Stichting	446.897	370.053	456.173
Vereniging Jonge Democraten	264.050	154.969	240.525
Stichting IDI	545.674	209.846	523.552
Gedekt vanuit andere subsidies	-313.124	-	-305.236
Stichting IDI (relevant voor WFPP)	232.550	209.846	218.316
Totaal	4.076.459	2.054.396	5.317.118

Aantal subsidiabele leden per 1 januari 2019 - D66 & Jonge Democraten

Vereniging Politieke Partij Democraten 66	23.273
Vereniging Jonge Democraten	3.360

Overzicht schulden >= € 25.000 en giften >= € 4.500 politieke partij Democraten 66 voor het jaar 2019

Algemeen

De WFPP is van toepassing op de Vereniging Politieke Partij Democraten 66, alsmede op de volgende neveninstellingen:

- Mr. Hans van Mierlostichting
- Vereniging Jonge Democraten
- Stichting Internationaal Democratisch Initiatief
- Stichting Business Club D66
- Stichting Vrienden van de Jonge Democraten

Overzicht schulden >= € 25.000 (cf WFPP artikel 25, eerste lid, onder c)

Naam	Adres	Postcode	Datum	Bedrag
Vereniging Politieke Partij Democraten 66				
Atlantis Creative	Schiedamsesingel 131C	3012 BA, Rotterdam	31-03-2019	40.112
Atlantis Creative	Schiedamsesingel 131C	3012 BA, Rotterdam	18-04-2019	56.084
Atlantis Creative	Schiedamsesingel 131C	3012 BA, Rotterdam	12-06-2019	51.716
Atlantis Creative	Schiedamsesingel 131C	3012 BA, Rotterdam	29-06-2019	30.023
Atlantis Creative	Schiedamsesingel 131C	3012 BA, Rotterdam	08-07-2019	33.001
Bazelmans AVR	De Run 4537	5503 LT, Veldhoven	10-03-2019	29.948
Bazelmans AVR	De Run 4537	5503 LT, Veldhoven	13-11-2019	35.220
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-01-2019	57.181
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	27-02-2019	51.309
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	28-03-2019	54.432
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	29-04-2019	50.242
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-05-2019	49.794
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	28-06-2019	117.433
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-07-2019	51.109
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	29-08-2019	55.041
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	27-09-2019	55.636
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-10-2019	48.702
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	28-11-2019	51.080
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-12-2019	119.365
Belastingdienst Den Haag	Prinses Beatrixlaan 512	2595 BL, Den Haag	30-01-2020	52.290
Cewir Exploitatie Mij	Hoge Nieuwstraat 26	2514 EL, Den Haag	01-01-2019	33.575
Cewir Exploitatie Mij	Hoge Nieuwstraat 26	2514 EL, Den Haag	01-04-2019	33.575
Cewir Exploitatie Mij	Hoge Nieuwstraat 26	2514 EL, Den Haag	02-07-2019	33.575
Chasse Theater Breda	Claudius Prinsenlaan 8	4811 DK, Breda	12-09-2019	26.469
Chasse Theater Breda	Claudius Prinsenlaan 8	4811 DK, Breda	29-11-2019	35.265
Frisia Verzekering	Javastraat 1A	2585 AA, 's Gravenhage	28-12-2018	34.637
Frisia Verzekering	Javastraat 1A	2585 AA, 's Gravenhage	23-12-2019	30.407
Papendal	Papendallaan 3	6816 VD, Arnhem	17-09-2019	48.812
Pylades	Anna Horstinkstraat 1	1382 MN, Weesp	16-01-2019	28.692
Sentia	Einsteinbaan 4	3439 NJ, Nieuwegein	01-12-2019	45.434
Staate Beheer	van de Spiegelstraat 12	2518 ET, 's Gravenhage	01-07-2019	30.900
Staate Beheer	van de Spiegelstraat 12	2518 ET, 's Gravenhage	16-09-2019	30.900
Taets Art and Event Park	Hemkade 16 Hembrugterrein	1506 PR, Zaandam	26-02-2019	82.291
van Slobbe Premiums & Gifts	Escudostraat 38	2991 XV, Barendrecht	03-10-2019	91.853
vanDeventer	Marconistraat 10	2691 GW, 's Gravenzande	30-04-2019	26.747
WEFILM	Willemsparkweg 78	1071 HL, Amsterdam	25-01-2019	35.000

ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	06-02-2019	274.933
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	12-02-2019	170.094
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	12-03-2019	111.459
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	08-03-2019	63.884
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	15-03-2019	46.430
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	22-03-2019	62.559
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	10-05-2019	96.581
ZIGT	Wegalaan 45	2132 JD, Hoofddorp	17-05-2019	186.229

Mr. Hans van Mierlostichting

Geen schulden >= € 25.000

Vereniging Jonge Democraten

Geen schulden >= € 25.000

Stichting Internationaal Democratisch Initiatief

Geen schulden >= € 25.000

Stichting Business Club D66

Geen schulden >= € 25.000

Stichting Vrienden van de Jonge Democraten

Geen schulden >= € 25.000

Overzicht giften >= € 4.500 (cf WFPP artikel 25, eerste lid, onder b)

Naam	Adres	Postcode	Datum	Bedrag
Vereniging Politieke Partij Democraten 66				
R Defares	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	01-08-2019	25.000
R Defares	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	06-11-2019	110
Giften R Defares				
				25.110
W M Witteveen	[REDACTED]	[REDACTED], Den Haag	29-01-2019	2.000
W M Witteveen	[REDACTED]	[REDACTED], Den Haag	17-12-2019	17.500
Giften W M Witteveen				
				19.500
M Antal	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	29-01-2019	7.500
M Antal	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	19-09-2019	7.500
Giften M Antal				
				15.000
K Ollongren	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	29-01-2019	66
K Ollongren	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	31-12-2019	12.760
Giften K Ollongren				
				12.826
A van Marwijk - Kooy	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	29-01-2019	166
A van Marwijk - Kooy	[REDACTED]	[REDACTED], Amsterdam	25-04-2019	9.500
Giften A van Marwijk - Kooy				
				9.666
J Baak	[REDACTED]	[REDACTED] Soest	29-01-2019	5.000
J Baak	[REDACTED]	[REDACTED] Soest	19-12-2019	3.999
Giften J Baak				
				8.999
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	29-01-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	25-02-2019	8
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	04-03-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	26-03-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	25-04-2019	10
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	25-04-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	27-05-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	20-06-2019	175
F Gräper - van Koolwijk	[REDACTED]	[REDACTED] Groningen	22-07-2019	175

F Gräper - van Koolwijk		Groningen	22-08-2019	175
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	26-09-2019	175
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	25-10-2019	175
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	26-11-2019	175
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	19-12-2019	175
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	28-12-2019	4.500
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	01-10-2019	500
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	01-11-2019	500
F Gräper - van Koolwijk		Groningen	02-12-2019	500

Giften F Gräper - van Koolwijk **8.118**

Godefridus van Hees Fonds	Eikenlaan 22	4356 HE, Oostkapelle	20-05-2019	8.000
Giften Godefridus van Hees Fonds				8.000

W F Sijthoff		, Amsterdam	06-05-2019	2.500
W F Sijthoff		, Amsterdam	06-08-2019	2.500
W F Sijthoff		, Amsterdam	06-11-2019	2.500

Giften W F Sijthoff **7.500**

W Koolmees		Rotterdam	29-01-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	29-01-2019	66
W Koolmees		Rotterdam	04-03-2019	524
W Koolmees		, Rotterdam	26-03-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	30-04-2019	524
W Koolmees		, Rotterdam	30-04-2019	66
W Koolmees		Rotterdam	27-05-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	20-06-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	28-07-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	28-07-2019	66
W Koolmees		Rotterdam	07-08-2019	200
W Koolmees		Rotterdam	10-09-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	26-09-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	30-10-2019	524
W Koolmees		Rotterdam	30-10-2019	66
W Koolmees		Rotterdam	26-11-2019	524
W Koolmees		, Rotterdam	26-11-2019	66
W Koolmees		, Rotterdam	19-12-2019	524

Giften W Koolmees **6.821**

I K van Engelshoven		's Gravenhage	04-04-2019	10
I K van Engelshoven		's Gravenhage	30-12-2019	6.778

Giften I K van Engelshoven **6.788**

Mr. Hans van Mierlostichting

Geen giften >= € 4.500

Vereniging Jonge Democraten

Geen giften >= € 4.500

Stichting Internationaal Democratisch Initiatief

Geen giften >= € 4.500

Stichting Business Club D66

Geen giften >= € 4.500

Stichting Vrienden van de Jonge Democraten

Geen giften >= € 4.500

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag

Ons oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2019 van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2019 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

Het financieel verslag omvat tevens:

- o een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- o een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag;

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2019 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2019 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften. Tevens melden wij dat het activiteitenverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen. Onze verantwoordelijkheden op grond

hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële verantwoording en de overzichten'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De financiële verantwoording en de overzichten zijn opgesteld voor de Vereniging Politieke Partij Democraten 66 en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met als doel Vereniging Politieke Partij Democraten 66 in staat te stellen te voldoen aan Wet financiering politieke partijen. Hierdoor zijn de financiële verantwoording en de overzichten mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor Vereniging Politieke Partij Democraten 66 en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de financiële verantwoording en de overzichten

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de financiële verantwoording en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de financiële verantwoording en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële verantwoording en de overzichten

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze financiële verantwoording en de overzichten nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlesstandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de financiële verantwoording en de overzichten afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk

registeraccountants

nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de financiële verantwoording en de overzichten en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de financiële verantwoording en de overzichten staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de financiële verantwoording en de overzichten en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de financiële verantwoording en de overzichten de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 30 juni 2020

CROP registeraccountants

Was getekend

Activiteitenverslag 2019 D66, Mr. Hans van Mierlo Stichting, Jonge Democraten en de Stichting Internationaal Democratisch initiatief

Onderstaand activiteitenverslag geeft een specificatie van de ondernomen activiteiten gedurende 2019, ingedeeld naar de categorieën zoals gehanteerd in de Wet Financiering Politieke Partijen. De kosten per activiteit bestaan uit de directe kosten, de directe personeelskosten verbonden aan deze activiteit en tot slot een opslag voor indirecte kosten (bijvoorbeeld huisvesting, kantoorkosten etc.).

A Politieke vormings- en scholingsactiviteiten

De kosten voor politieke vormings- en scholingsactiviteiten vallen lager uit dan begroot. In april 2019 is de landelijke organisatie van de vereniging verhuisd naar een nieuw, ruimer pand en een drietal zalen goed ingericht voor bijeenkomsten waar ook leden bij kunnen komen. Op zaalhuur (en techniek) is hierdoor significant bespaard.

Voor trainingen en opleidingen die D66 organiseert worden de deelnemers om eigen bijdragen gevraagd. Deze eigen bijdragen zijn gesaldeerd op de kosten in de verantwoording.

Opleiden vrijwilligers

In 2019 is D66 verdergegaan met het versterken van haar kader, zowel op afdelingsniveau als op regionaal niveau. Hierbij werden twee accenten gelegd, te weten het ondersteunen en helpen van regio's en nieuwe fracties bij (mogelijke) college onderhandelingen voor de Provinciale Staten. In dat kader werd er in 2019 een opleiding voor de kandidaat Gedeputeerden en -Statenleden georganiseerd.

Om hun rol goed te kunnen invullen konden en kunnen bestuurders begeleiding vragen van de landelijke organisatie van D66. Er zijn gerichte trainingen ontwikkeld (scouting en coachen van talent, omgaan met vrijwilligers, het voeren van een permanente programmacommissie en een permanente campagne en afdelingsfinanciën) en uitgevoerd voor voorzitters, secretarissen, penningmeesters en bestuurders die zich bezighouden met talentontwikkeling en opleidingen. In dat kader zijn er twee grote opleidingsdagen gekomen waar we ook een programma aanboden aan alle nieuwe verenigingsbestuurders.

Opleiden politici

In 2019 organiseerde D66 opnieuw het Driebergen programma. Driebergen is een exclusief programma om te bouwen aan het topkader van de partij en synergie te creëren tussen de toekomstige politici en verenigingsbestuurders van D66 op Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Per editie worden 25 leden door de landelijke Talentencommissie van D66 geselecteerd om aan het programma deel te nemen. Driebergen is meer dan een opleidingsprogramma. De programmaonderdelen vormen ook een assessmenttraject waarmee de Talentencommissie van D66 zich een gefundeerd oordeel over iedere deelnemer kan vormen en de deelnemers gericht kan adviseren over hun loopbaan binnen de partij.

In 2020 zal de focus liggen op het opleiden van (potentiële) leden van de Tweede Kamer. In 2019 is het draaiboek ontwikkeld, zijn al voorbereidende handelingen gedaan voor het organiseren van een bootcamp voor potentiële kandidaten.

In 2018 is er geïnventariseerd bij personen die een van de eerdere burgemeestersleergangen hadden afgerond (en zittende burgemeesters) of zij nog steeds interesse hadden in en solliciteerden op burgemeestersposities en wat voor verdere persoonlijke begeleiding zij verder nodig hadden. In 2019 is er op deze manier meer op maat gemaakte begeleiding mogelijk geweest.

Els Borst Netwerk

In 2015 heeft D66 het Els Borst Netwerk opgericht. Dit netwerk voor mannen en vrouwen heeft tot doel om vrouwen te ondersteunen en in hun kracht te zetten om zo hun inzet binnen de politiek en de partij duurzaam te vergroten. In 2019 heeft D66 weer het jaarlijkse Els Borst Netwerk Event georganiseerd, waar de leden van het netwerk elkaar hebben ontmoet en inspiratie en kennis hebben opgedaan. Daarnaast zijn er vanuit het netwerk gedurende het jaar verschillende inhoudelijke sessies georganiseerd.

Opleiden trainers

In 2019 organiseerde D66 trainingssessies voor interne trainers. Dit was een interactieve praktijkgerichte sessie waar de ontwikkelpunten van de D66-trainers in zijn verwerkt en had tot doel het opleidingsaanbod van D66 verder te professionaliseren

Opleiden jongeren

In januari 2019 is een nieuwe groep van 20 Young professionals gestart aan het succesvolle opleidingstraject Route66. De groep van in totaal 40 enthousiaste D66'ers (twee lichtingen) organiseert haar eigen programma. In het programma is plaats voor vaste onderdelen (sociaal liberaal gedachtegoed, overheidsfinanciën, verenigingsstructuur en geschiedenis D66) en wisselende onderdelen, mede afhankelijk van de samenstelling van de groep. Route66 leert de partij kennen, maakt en organiseert (open) excursies naar bijvoorbeeld het Europees Parlement, ondernemingen en andere politiek interessante locaties. Verder ondersteunen Routers bij beleidsvorming, activiteiten, projecten, campagne en congressen. Route66 is een manier om jong talent inbedding en een netwerk te bieden in de partij. Veel alumni Routers stromen door naar invloedrijke posities binnen de partij. Route66 staat ten dienste van de lange termijn kadervorming binnen de partij. Daarnaast ondersteunt D66 het opleidingsprogramma van de Jonge Democraten, de jongerenorganisatie van de partij.

B Informatievoorziening

Ledenblad de Democraat

De Democraat is in 2019 drie keer verschenen. Het ledenblad is bedoeld om de leden te informeren over verenigingsaangelegenheden, maar ook om de leden verdieping te bieden ten aanzien van actuele politieke thema's. De onkostenvergoeding van de eindredacteur is geïntegreerd in deze kostenpost. De Democraat is ook digitaal te raadplegen en is via internet voor geïnteresseerden beschikbaar.

Partijcongressen

D66 organiseerde in 2019 twee landelijke congressen, één congres heeft plaatsgevonden in maart in Zaandam en de ander in november in Breda. De congressen waren bedoeld om gelegenheid te bieden de formele besluitvorming van de vereniging Democraten 66 te faciliteren. Daarnaast waren er gedurende deze congressen uitgebreide mogelijkheden voor de leden om te discussiëren over verschillende actuele thema's en zijn er belangrijke aankondigingen gedaan. Verder hebben de congressen een prominente rol als het gaat om ledenbinding. Ter voorbereiding zijn er regionale congressen en afdelingsvergaderingen georganiseerd. Deze congressen en vergaderingen hebben tevens de functie om de verbindingen en netwerken op regionaal en lokaal niveau te versterken en uitwisseling mogelijk te maken.

Automatisering

De digitale nieuwsbrief voor D66-leden komt gemiddeld éénmaal per maand uit en geeft informatie over trainingen, politieke actualiteit, bijeenkomsten van D66, vacatures e.d. Rond het congres en andere belangrijke momenten is er een extra nieuwsbrief uitgekomen. Ook voor de politiek vertegenwoordigers en bestuurders van D66 is regelmatig een bestuurdersniewsbrief uitgegeven. Niet-leden kunnen zich aanmelden voor een nieuwsbrief voor geïnteresseerden.

De website van D66 wordt gebruikt om leden en geïnteresseerden te informeren over politieke actualiteiten en de standpunten van D66. De website wordt continu doorontwikkeld zodat nieuwe onlinemogelijkheden worden benut. Naast de mobiele versie van de site is ook de D66 Nu app ontwikkeld waarin een deel van de inhoud van de website (standpunten) te raadplegen is. Omgekeerd is de liveblogfunctie van deze app ook te raadplegen via de website. Deze optie is toegevoegd om flexibeler te kunnen inspelen op de (politieke) actualiteit en om nog meer interactie te stimuleren met de bezoekers. De salariskosten van de vaste webbeheerders zijn geïntegreerd in deze kostenpost.

MijnD66.nl is een besloten online serviceportaal voor de leden van D66. Hierop kunnen leden met een persoonlijk wachtwoord inloggen en op hen gerichte informatie ophalen, gekoppeld aan hun woonplaats en eventuele functie binnen de partij. In 2019 zijn de mogelijkheden van MijnD66 doorontwikkeld zodat leden beter op basis van hun voorkeur informatie kunnen raadplegen en zich aan- en af kunnen melden voor informatiekanalen. Tevens vormt MijnD66 de basis voor toegang tot andere platformen die binnen de vereniging worden gebruikt. Deze platformen bieden lokale politici en afdelingsbestuurders handvatten voor hun werk vanuit of voor de partij.

Er is in 2019 ingezet op betere digitale communicatie met nieuwe leden en leden die nog niet eerder naar een congres of training van D66 zijn geweest om deze leden meer te betrekken bij de vereniging.

Ondersteuning lokale afdelingen

Inmiddels heeft het plan "Verbindende Vereniging 2.0." haar positieve uitwerking gehad binnen de vereniging. Zowel regiobesturen als afdelingsbesturen richten hun bestuursfuncties in langs de lijn van zogenaamde evenknieën.

In 2019 zijn we verdergegaan met de innovatieve vereniging D66, die zich heeft gericht op het behouden van de ingezette lijn van professionalisering en tevens op het aanspreken en

aantrekken van mensen die D66-gedachtegoed omarmen maar (nog) niet lid zijn. Dit past in een bredere maatschappelijke trend dat mensen minder snel lid worden van een politieke vereniging, maar wel politiek betrokken zijn.

C Internationale samenwerking

D66 is lid van de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE), van de wereldwijde koepelorganisatie van liberale partijen Liberal International (LI), en van het International Network of Liberal Women (INLW). Daarnaast is D66 middels Stichting IDI lid van het European Liberal Forum (denktank ELF).

Op het Landelijk Bureau van D66 onderhoudt D66 Internationaal de internationale website internationaal.d66.nl. Daarnaast communiceert zij via twitter.com/D66Int en facebook.com/D66Internationaal. In deze communicatie wordt aandacht besteed aan een breed scala van internationale activiteiten van D66. Dit betreft voornamelijk activiteiten van Stichting IDI, evenementen van D66 Internationaal, en internationale projecten (zoals excursies en uitwisselingen) door D66 afdelingen waar D66 Internationaal bij betrokken is. Daarnaast worden de communicatielijnen gebruikt voor contact met (niet-)leden, ten behoeve van hun betrokkenheid bij de internationale activiteiten.

In 2019 is de huidige lijn met betrekking tot investering in het versterken van het internationale netwerk en samenwerking voortgezet. Deze samenwerking met zusterpartijen in o.a. Zweden, Oostenrijk, de Oostelijke staten en de MENA-regio, wordt met name verwezenlijkt door onderzoek, gezamenlijke projecten en uitwisseling van ervaringen tijdens georganiseerde bijeenkomsten.

Shiraka-projecten

D66 heeft zich middels Stichting IDI ingezet om essentiële, progressief-liberale idealen als mensenrechten, democratie en vrijheid, te versterken en verzekeren in gebieden waar zij in de verdrukking zijn gekomen. In 2019 lag de focus van Stichting IDI onder andere op Tunesië om de partnerschappen extra te verstevigen. Eveneens als in 2017 is er in 2019 gewerkt met 70% vraaggestuurde trainingen en 30% trainingen die gestuurd werden vanuit actuele, politieke relevantie. Ook heeft de jaarlijkse *Day of the Middle East* weer plaatsgevonden in november.

Matra-projecten

In 2019 is Stichting IDI betrokken gebleven bij partners en projecten waarmee in 2017 gewerkt is. Dit betekent een voortzetting van de ondersteuning van projecten gericht op jonge politieke activisten in bijvoorbeeld Wit-Rusland en Oekraïne. Zo heeft IDI onder meer trainingen op het gebied van campagnevaardigheden ondersteund, programma's ter versterking van vrouwenparticipatie, trainingen over liberalisme als ook de professionalisering van de partijorganisatie. De financiële middelen die beschikbaar werden gesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn dit jaar in maart significant verhoogd.

Reguliere IDI-projecten

Stichting IDI heeft vele projecten in landen aan de buitenkant van de EU ondersteund, maar ook binnen Nederland heeft D66 Internationaal enkele vaste projecten ondernomen, onder meer gesteund door ELF, ALDE en Stichting IDI zelf. Doel hierbij was om de internationale

actualiteiten en knelpunten binnen het nationale kader te laten leven, toegankelijk te maken en discussie te faciliteren.

D66 Internationaal heeft dit onder andere bewerkstelligt door de jaarlijkse Pim de Kuijlerzing, uitwisseling met partijen in het buitenland, en internationale sessies op nationale partijcongressen van D66. Daarnaast is de jaarlijkse internationale uitgave van de *Idee* ondersteund. In 2019 is D66 doorgegaan met deze tradities om het internationale debat in Nederland aan te blijven wakkeren.

D Politiek-wetenschappelijke activiteiten

Thema-afdelingen D66

Naast plaatselijke afdelingen kent D66 ook thema-afdelingen. Deze geven leden de kans zich rondom een bepaald beleidsterrein te verenigen. Leden kunnen daar met elkaar in discussie over thema's die raken aan het beleidsterrein. Thema-afdelingen kunnen een bijdrage leveren aan het gedachtegoed van de partij en het verkiezingsprogramma. Ook kunnen ze onze lokale, regionale en (inter)nationale volksvertegenwoordigers ondersteunen met nieuwe en uitgewerkte ideeën en denkbeelden. Aan de platforms wordt de zaalhuur vergoed voor bijeenkomsten. D66 kent op dit moment de volgende thema-afdelingen:

- Ruimte en Mobiliteit
- Duurzaam
- Democratie en Rechtsstaat
- Digitaal66
- V/M Sociale Innovatie
- Internationale Veiligheid en Defensie
- Onderwijs en Wetenschap
- Europa
- Transparantie-integriteit
- Sociaal-liberalisme
- Internationale samenwerking
- Samenleven, Migratie en Asiel
- Senioren en Samenleving
- Economie
- Zorg en Welzijn
- Veiligheid en Justitie
- Cultuur en Kunst
- Media

Inhoudelijke activiteiten

De Mr. Hans van Mierlo Stichting zorgt voor voeding en verdieping van het gedachtegoed van de partij. Hierbij wordt gewerkt vanuit een houding van inhoudelijke betrokkenheid en politieke distantie. De Van Mierlo Stichting verricht niet zelf wetenschappelijk onderzoek, maar maakt en onderhoudt een verbinding tussen wetenschap en politiek (in het bijzonder de Eerste en Tweede Kamerfractie), en fungeert als kritisch, maar constructief centrum voor andere geledingen in partij en maatschappij. De activiteiten van de stichting dragen bij aan

een breed politiek inzicht van maatschappelijke ontwikkelingen op de (middel-)lange termijn en zijn gericht op iedereen met een sociaal-liberale interesse.

In 2019 is in tal van projecten gewerkt aan zowel programmatische vernieuwing, als aan uitwerking en onderbouwing van de fundamenteiten van het sociaal-liberale gedachtegoed. Deze projecten hebben concrete bijdragen gegeven aan het politieke en publieke debat in Nederland. Op de twee partijcongressen zijn fringemeetings georganiseerd die gedachtegoed en vereniging aan elkaar verbinden. In 2019 heeft de Van Mierlo Stichting wederom de Merchantlezing georganiseerd, waarin door een internationaal toonaangevende spreker een element uit het gedachtegoed van D66 is toegelicht en uitgewerkt. Ook heeft de Van Mierlo Stichting in het voorjaar het Van Mierlo Symposium georganiseerd. De Van Mierlo Stichting heeft een groot aantal bijeenkomsten en trainingen georganiseerd in het land voor leden van D66 over het gedachtegoed van D66.

Publicaties

In 2019 zijn er vier edities van *Idee* verschenen, het politiek-wetenschappelijk tijdschrift van de Mr. Hans van Mierlo Stichting. *Idee* bevat achtergrondartikelen over uiteenlopende onderwerpen. Elk nummer bevat een ‘special’, d.w.z. meerdere artikelen over hetzelfde thema. In de keuze en invulling van deze thema’s is de redactie van *Idee* onafhankelijk, maar houdt hierbij uit het oogpunt van relevantie rekening met de door de Van Mierlo Stichting gestelde prioriteiten. *Idee* fungeert als podium voor auteurs van zowel binnen als buiten D66. Eén van de vier edities is gewijd aan internationale samenwerking en ontworpen door Stichting IDI.

Op 17 oktober 2019 is het boek *De Canon van het Sociaal-Liberalisme* uitgebracht. Coen Brummer en Daniel Boomsma hebben voor dit boek samengewerkt met 22 andere auteurs. Het boek is succesvol en zorgt voor veel verspreiding.

E Bevordering van de politieke participatie van jongeren

Ledenactiviteiten

Landelijke activiteiten

In 2019 zijn er drie congressen georganiseerd. In juni is het nieuwe Landelijk Bestuur verkozen voor 2019-2020. Tijdens de congressen stemden de Jonge Democraten over hun politieke programma. Er zijn moties, amendementen en resoluties besproken. Diverse sprekers uit het hele land hebben bijgedragen aan de inhoud door een presentatie.

Lokale activiteiten

De Jonge Democraten hadden gedurende 2019 elf afdelingen. Onder deze afdelingen vallen ook verschillende regiocommissies. De afdelingen krijgen halfjaarlijks een budget uitgekeerd vanuit het Landelijk Bestuur dat zij naar eigen inzicht kunnen uitgeven. Er heeft na elk halfjaar een controle plaatsgevonden van de Kascommissie van de afdeling.

De afdelingen geven doorgaans hun budget uit aan wekelijkse activiteiten, vaak op een vaste avond in de week en op een vaste plaats. Er komt een spreker om een bepaald thema toe te lichten, waar de leden van de afdelingen dan hun visie op kunnen geven. Ook organiseren afdelingen vaak trainingen. Ook organiseren afdelingen de Twinnings met zusterorganisaties.

Hier wordt binnen een afdeling een team voor opgericht dat contacten legt, een planning maakt, communiceert met de zusterorganisatie over de voortgang van het programma, enzovoorts.

Tevens organiseren de afdelingen nieuwe ledendagen waarop leden uit de regio kennis kunnen komen maken met de Jonge Democraten en wat de Jonge Democraten doen. Vaak blijven deze leden na afloop van de nieuwe ledendag actief bij de afdeling.

Tot slot organiseren de afdelingen politiek inhoudelijke symposia. Hier komen vaak leden vanuit het hele land op af. Op deze manier wordt het politieke programma mede ontwikkeld op afdelingsniveau.

Politiek Kernoverleg

De portefeuillehouders vormen de politieke kern van de Jonge Democraten. Bij hen ligt de specifieke kennis over een bepaald thema. Zij sturen de 15 verschillende werkgroepen aan. Hier wordt ook besloten hoe de politieke lijn van de Jonge Democraten vorm wordt gegeven naar buiten toe.

Kascommissie

De Kascommissie van de Jonge Democraten bestond in 2019 uit vijf leden. Zij toetsten de uitgaven van de Jonge Democraten aan het vastgestelde beleid en aan de begroting 2019.

Congresteam

Het Congresteam organiseert de congressen voor de Jonge Democraten. Een afdeling dient een voorstel in voor een congres en een concretesteam. Nadat het Landelijk Bestuur akkoord gaat met een voorstel zorgt het team voor de verdere organisatie.

Introteam (onder leiding van Landelijk Bestuur)

In het najaar hebben de Jonge Democraten een introductieweekend georganiseerd. Dit weekend stond in het teken van de kennismaking van nieuwe leden met de vereniging. Naast het introductieweekend zijn er ook introductiedagen georganiseerd door het introteam. Het team draagt er verder zorg voor dat elk nieuw lid zich welkom voelt en een idee krijgt van wat hij of zij kan bijdragen aan de vereniging. De introductiedagen hebben plaatsgevonden in het voorjaar.

Creatief Team

Het Creatief Team bestaat uit een groep Jonge Democraten die zich met 'creatieve zaken' bezighoudt. Dit team werkt onder andere aan vormgeven, teksten schrijven en het bewerken van foto's. Naast hun reguliere taken bedenkt het team ook op eigen initiatief creatieve projecten en kan het team helpen bij het ondersteunen van afdelingen.

PI-Team (onder leiding van Landelijk Bestuur)

Elk jaar organiseert het PI-Team een Politiek Inhoudelijk Weekend. Dit weekend kan gezien worden als een meerdaags symposium. Hier wordt een aantal grote sprekers uitgenodigd en is er de mogelijkheid voor trainingen en discussie rondom het gekozen onderwerp. In 2019 is er naast het weekend ook een PI-dag georganiseerd. Zo konden meer thema's besproken worden en de activiteiten ook beter verspreid worden over het land.

Internationaal

Er zijn verschillende werkgroepen die zich bezig houden met alle internationale aspecten van de vereniging. Zo volgen zij niet alleen de internationale politieke ontwikkelingen, maar zijn ze zelf actief met projecten over de hele wereld en participeren zij in vele internationale seminars en congressen.

Summerschoolteam

In 2019 is voor het eerst een International Summerschool georganiseerd door de Jonge Democraten. Het doel was het bieden van een politiek inhoudelijk programma tijdens het zomerreces en het creëren van een laagdrempelig moment voor leden om in contact te komen met andere jongeren van diverse internationale zusterorganisaties.

Introductieweekenden

Net als elk jaar hebben de Jonge Democraten in 2019 een introductieweekend georganiseerd. De dag is speciaal gericht op nieuwe leden; het is de bedoeling dat zij hierdoor de vereniging beter leren kennen. Eenzelfde doelstelling hebben de verschillende nieuwe ledendagen die verspreid door het land georganiseerd zijn.

Politieke bijeenkomsten

Naast de Politiek Inhoudelijke Dagen hebben de Jonge Democraten ook eendaagse symposia georganiseerd. Op deze dagen stond één politiek onderwerp centraal en werd hierover gediscussieerd. Onderwerpen die dit jaar zijn behandeld zijn onder andere privacywetgeving en euthanasie bij minderjarigen.

Opleidingen

De Jonge Democraten stellen scholing en vorming van haar leden voorop. Het doel van de vereniging is zo veel mogelijk leden zichzelf zo breed mogelijk laten ontwikkelen. Hiervoor hebben de Jonge Democraten veel activiteiten gedurende het jaar.

Zo mocht dit jaar elke afdeling van de Jonge Democraten op bestuursweekend. Hierbij leerden afdelingsbestuurders van de vereniging hoe het besturen werkt. Er zijn meerdere trainers langsgekomen op deze weekenden en er is een team gesmeed dat effectief kan samenwerken.

Ook is er een kaderweekend georganiseerd. Tijdens dit weekend zijn alle afdelingsbestuurders, de portefeuillehouders en de leden van de landelijke teams aanwezig. Hier presenteerden de kaderleden aan elkaar waar ze mee bezig waren. Kennis is hier uitgewisseld. Leden hebben hier van elkaar geleerd. Naast het kaderweekend was er ook een weekend waarin de trainers werden opgeleid.

Het Landelijk Bestuur kreeg meerdere keren in 2019 een stevige bestuurstraining van hun huistrainer. Hierbij leerden ze elkaar en zichzelf goed kennen. Ze hebben kennisgenomen van de taken en verantwoordelijkheden van een landelijk bestuurder. Ook is zo het teamgevoel versterkt, wat goed is voor een grote vereniging.

Academiedag

In 2017 werd voor het eerst een Academiedag voor alle leden van de Jonge Democraten georganiseerd. Deze Academiedag werd samen met D66 en het talentprogramma van D66

(Route66) georganiseerd. In 2019 stond deze dag weer op de agenda en is er een interactief scholingsprogramma aangeboden aan alle geïnteresseerde leden van de Jonge Democraten en D66. Het doel was om jongeren een platform te bieden om te kijken hoe zij politieke betrokkenheid kunnen omzetten in een politieke carrière en om kennis te maken met talent-, en scholingsprogramma's binnen D66.

Kaderbijeenkomsten

Het kader, de bestuurders binnen de vereniging, is meerdere malen in 2019 bij elkaar gekomen. Zo was er het kaderweekend waarop diverse cursussen, trainingen en workshops werden aangeboden. Tijdens een overleg is door de bestuurders die dezelfde functie binnen de Jonge Democraten vervullen kennis uitgewisseld. Hier zijn ook nieuwe, uitvoerbare ideeën ontstaan. Daarnaast waren er kaderdagen waarop hetzelfde gebeurde.

Bestuurskosten

Vanaf september 2019 hebben de leden van het landelijk bestuur van de Jonge Democraten een parttime aanstelling en ontvangen zij geen vacatiegeld. Het bestuur dat actief was tot en met augustus heeft wel vacatiegeld ontvangen.

Internationale samenwerking

LYMEC

LYMEC is de jongerenorganisatie van ALDE. Dit is een overkoepelende Europese politieke organisatie. LYMEC organiseert ook tweemaal per jaar een congres, waar steeds een delegatie vanuit de Jonge Democraten bij aanwezig is. Hier worden thema's behandeld en besproken die de landsgrenzen overstijgen.

IFLRY

Ook IFLRY is een organisatie waarbij de Jonge Democraten betrokken zijn. Deze internationale organisatie streeft ernaar de liberale waarden wereldwijd uit te dragen en te vertegenwoordigen. Deze organisatie organiseert wereldwijd trainingen en cursussen. Ook zijn er congressen waar de Jonge Democraten bij aanwezig en vertegenwoordigd zijn.

Twinnings

Om de internationale banden aan te halen, organiseren afdelingen van de Jonge Democraten Twinnings. Dit zijn uitwisselingen met Politieke Jongeren Organisaties in het buitenland, met dezelfde politieke idealen als de Jonge Democraten. Vervolgens komen de jongeren van de buitenlandse politieke jongerenorganisaties naar Nederland op bezoek. Hierdoor ontstaan nieuwe politieke inzichten en waardevolle relaties.

Communicatie

Elke zomer organiseren de Jonge Democraten het zomeroffensief. Hierbij gaan de Jonge Democraten alle introductiebijeenkomsten van de universiteiten af. Ze laten zien wat vereniging is en wat zij doet.

Gedurende het jaar waren de Jonge Democraten actief met diverse ludieke en serieuze acties. Tijdens deze acties was het primaire doel om aandacht te trekken voor de politieke ideeën van de Jonge Democraten, maar ze werkten tevens als promotie voor de vereniging zelf.

Gedurende de verkiezingscampagnes werkten de Jonge Democraten actief mee met de campagneorganisaties (zowel landelijk als lokaal).

Landelijk is er ook een introdag georganiseerd om de nieuwe leden welkom te heten in de vereniging en kennis te laten maken d.m.v. een breed scala aan interessante sprekers. Daarnaast heeft elke afdeling een nieuwe ledendag georganiseerd. Op deze dag konden nieuwe leden kennismaken met hun afdeling en was er ruimte voor nieuwe leden om de vereniging in actie te zien. Hierbij zijn nieuwe leden actief geworden en hebben de Jonge Democraten ook nieuwe leden aan zich gebonden.

Ledenblad DEMO

Dit jaar is het ledenblad DEMO overgegaan naar volledige digitale communicatie. Er is gebruik gemaakt van gratis software.

F Ledenwerving

Ledenwerving

Ook in 2019 heeft D66 zich continu op ledenwerving gericht. Ledenwerving is een integraal onderdeel van de continue campagne en is gekoppeld aan verkiezingscampagnes. Met name in provincies waar D66 nog minder sterk is vertegenwoordigd focussen we op ledengroei. Deze inzet zorgt ervoor dat de basis van de vereniging versterkt. De ‘In gesprek met’ dagen en de ‘tours’ zijn hiervan een voorbeeld. In 2019 is er helaas sprake geweest van een daling in het ledental.

In samenspraak met de regio’s en afdelingen hebben we lokale activiteiten georganiseerd. Daarnaast is er we geadverteerd en geflyerd en zijn er online tools ontwikkeld voor de werving van nieuwe leden. Ook zijn specifiek op thema’s of doelgroepen campagne-activiteiten georganiseerd. Diversiteit in ons ledenbestand en onze ledenaanwas hebben ook in 2019 aandacht gekregen.

We hebben de inzet op de aandacht die er is voor nieuwe leden versterkt. Landelijk is er meer aandacht geweest voor Introductiemomenten en zijn dezen uitgebreid. Er wordt ook gecommuniceerd naar leden die al langer lid zijn maar die nog geen training of evenement van D66 hebben bijgewoond. Op de dagen is er tijd om met landelijke politici in gesprek te gaan, is er aandacht voor de verschillende manieren om actief te worden voor de vereniging, voor de thema-afdelingen en voor de geschiedenis en huidige staat van het sociaal-liberalisme. Tijdens deze sessies maken leden kennis met de partij en met elkaar. Dit zorgt ervoor dat leden zich sneller meer betrokken voelen bij de vereniging.

Naast ledenwerving hebben we grote uitdagingen voor ledenbehoud. We hebben diverse ledendagen georganiseerd, opzeggers nagebeld en hebben vragen en eventuele klachten snel opgevolgd. Leden die al langdurig onafgebroken lid zijn, hebben extra aandacht op ledendagen en op partijcongressen gekregen. Ook hebben we voortdurend onderzoek naar opzegredenen gedaan en proberen we daarop te anticiperen. Het lidmaatschap moet interessant en nuttig zijn voor ieder lid.

G Betrekken van niet-leden

Betrekken van niet-leden

Het betrekken van niet-leden heeft in 2019 meer aandacht gekregen. Zo waren er bij congressen, ‘maak kennis met D66’-momenten, maar ook bij veel regionale en lokale activiteiten zoals debatavonden, masterclasses en politieke cafés zijn niet-leden uitgenodigd. Dit is een doorlopende ontwikkeling en afdelingen weten dit ook steeds beter te communiceren. We ondersteunen afdelingen bij het ontwikkelen van activiteiten voor niet-leden.

Daarnaast behandelen we publieksvragen via een geautomatiseerd vragensysteem en richten we ons op actief informeren en het snel reageren van vragen via sociaal media van leden én niet-leden. Jongeren die bijvoorbeeld een profielwerkstuk maken worden voorzien van informatie over de partij. Ook werken wij veel mee aan onderzoeken die in het kader van studies, opleidingen en promotietrajecten worden uitgevoerd.

Tijdens de ‘In gesprek met’-dagen en de werkbezoeken die we door het hele land hebben georganiseerd richten we ons specifiek op contact met niet-leden.

H Werving, selectie en begeleiding politieke ambtsdragers

Bestuurskosten

In 2010 is de Landelijke Talentencommissie geïnstalleerd. Deze commissie zorgt ervoor dat het aanbod van talent binnen D66 continu aansluit op de vraag. De Talentencommissie is verantwoordelijk voor actieve scouting (binnen en buiten de partij) ten behoeve van het topkader en initieert hiertoe specifieke ontwikkel-, assessment- en coachingstrajecten. De Talentencommissie zorgt ervoor dat talenten betrokken en gemotiveerd blijven, ook in de periodes waarin zij (nog) geen functie bekleden. In 2019 heeft de Talentencommissie opnieuw het Driebergen programma georganiseerd. Ook heeft de Talentencommissie in 2019 de grote afdelingen en regio’s gestimuleerd om lokale en regionale talentencommissies aan te stellen. Het Landelijk Bureau van D66 heeft capaciteit beschikbaar gesteld om dit te stimuleren en de nodige begeleiding te bieden. In 2019 is er meer ruimte in de capaciteit ingeruimd voor het plaatsen en begeleiden van D66 talent (van jong tot oud) binnen het politieke veld, de vereniging en daarbuiten.

Selectietools

In de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen heeft D66 in 2016 de online raadsleden- en wethouderscan geüpdatet. Sinds 2017 is de nieuwe versie van deze scans beschikbaar voor alle leden tijdens hun oriëntatieproces voor een politieke functie.

Bestuurdersvereniging

De bestuurdersvereniging (BV) is er voor alle raadsleden, deelraadsleden, statenleden, wethouders, gedeputeerden, burgemeesters, commissarissen van de koningin, waterschapsbestuurders, Tweede- en Eerste Kamerleden, Europarlementsleden en bewindslieden van D66. Zij heeft tot doel faciliteiten aan te bieden ter ondersteuning van hun politiek-bestuurlijke werk. Daartoe organiseert de Bestuurdersvereniging themabijeenkomsten, netwerkbijeenkomsten, studiedagen e.d.

Daarnaast heeft zij besloten groepen waar politieke vertegenwoordigers en politiek bestuurders langs de lijn van bepaalde politieke thema's elkaar kunnen ontmoeten en informatie kunnen uitwisselen.

De Bestuurdersvereniging behartigt ook de collectieve belangen van haar leden naar buiten toe. Ook worden via diverse netwerken in de partij activiteiten ontplooid om het politieke ambt onder de aandacht te brengen. Denk hierbij aan het Els Borst netwerk en ook ons diversiteitsnetwerk binnen de partij.

Als verlengstuk van de BV is er sinds een tijdje ook de Alumnivereniging D66. Zij zorgen voor een goede opvang van oud-politici en organiseren diverse bijeenkomsten. Ook wethouders en raadsleden die in 2019 zijn vervangen of gestopt na de gemeenteraadsverkiezingen zijn lid geworden van de Alumnivereniging. In samenwerking met bestuur van de BV heeft het Alumnibestuur een programma ontwikkeld voor tijdens de jaarlijkse alumni bijeenkomst. Specifiek is daarbij ook gekeken wat gedaan kan worden voor de niet-herkozen wethouders, aangezien deze doelgroep soms moeilijk opnieuw aan het werk komt na vertrek.

I Verkiezingscampagnes

In 2019 stonden er een belangrijke verkiezingen op het programma: de verkiezing van de Provinciale Staten en de verkiezing van het Europees Parlement. Vanaf medio 2019 is er gestart met de voorbereidingen voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 2021. Voor alle drie de verkiezingen zijn vooraf ook potentiële ambtsdragers opgeleid.

Provinciale Staten

Tijdens deze campagne is er door het landelijk campagneteam actief samengewerkt met de lokale afdelingen. Op deze manier ondersteunde het landelijk team afdelingen bij hun lokale campagne. Deze ondersteuning bestond uit onder andere het ontwikkelen van flyers, posters, de lokale verkiezingswebsites, een module om verkiezingsprogramma's op te maken, de bustour met prominenten, onlineactiviteiten op sociale media en Get Out To Vote-acties.

Daarnaast zette het landelijk campagneteam in op uitwisseling tussen afdelingen om tot goede lokale campagnestrategieën te komen. Tijdens deze uitwisseling speelden de regiobesturen een belangrijke rol bij het faciliteren van de ondersteuning van kleine afdelingen. Het landelijk campagneteam organiseerde ook trainingsdagen voor lokale campagnecoördinatoren op het gebied van strategie, gesprekken op straat en (sociale) media.

De lokale campagne werd primair vanuit de afdelingen zelf gecoördineerd, maar wel op basis van de kennis van het Landelijk Bureau. Er is intensief met afdelingen samengewerkt om met nagenoeg landelijke dekking deze verkiezing bij kiezers onder de aandacht te brengen. Deze campagne is zowel offline als online gevoerd, waarbij D66 zich telkens heeft onderscheiden met een innovatieve onlinecampagne aanpak. Deze aanpak bestaat naast bestaande beproefde campagnemethodes.

Europees Parlement

Het landelijk campagneplan is gevuld bij de campagne voor het Europees Parlement. De verkiezingen vonden slechts twee maanden na de verkiezingen van de Provinciale Staten plaats en zodoende is er grotendeels met dezelfde vrijwilligers en afdelingen samengewerkt.

Herindelingsverkiezingen

In 2019 hebben er geen herindelingsverkiezingen plaatsgevonden.